

'Staat van de gemeente'
Gemeente Stein
16-03-2026

Voorwoord

Voor u ligt de 'staat van de gemeente'. Met dit document bieden wij een feitelijke en samenhangende weergave van de huidige stand van zaken binnen onze gemeente. Het document beschrijft waar wij er als gemeente beleidsmatig voor staan.

De 'staat van de gemeente' heeft primair tot doel inzicht te geven in hoe de gemeente ervoor staat. Door belangrijke ontwikkelingen, beleidskeuzes en maatschappelijke trends overzichtelijk in beeld te brengen, ontstaat een gedeeld vertrekpunt voor het gesprek over de toekomst van onze gemeente. Het document is nadrukkelijk beschrijvend van aard en bevat een feitelijke weergave van de huidige situatie.

Voor de nieuw te vormen gemeenteraad vormt deze publicatie een informatieve basis voor de komende bestuursperiode. Het biedt context bij bestaande beleidslijnen, lopende programma's en actuele vraagstukken binnen de verschillende domeinen van het gemeentelijk beleid. Daarmee kan het bijdragen aan een goed geïnformeerde start van de nieuwe gemeenteraad en aan het formuleren van ambities en prioriteiten voor de komende jaren.

Onze gemeente staat, net als veel andere gemeenten, voor uiteenlopende uitdagingen en kansen. Denk aan ontwikkelingen op het gebied van wonen, duurzaamheid, economie, zorg en leefbaarheid.

Wij hopen dat dit document bijdraagt aan een constructieve dialoog en aan weloverwogen keuzes voor de toekomst van onze gemeente.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
ALGEMEEN	4
Inleiding	4
Regionale samenwerking.....	5
PROGRAMMA'S	6
Veiligheid	7
Verkeer, vervoer en water	10
Economie	14
Onderwijs	17
Sport, cultuur en recreatie	23
Sociaal Domein	32
Volksgezondheid en milieu	47
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	55
Bestuur en ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen.....	60
Investeringen.....	66
Financiële positie gemeente	69
BIJLAGEN.....

ALGEMEEN

Inleiding

Dit document geeft een overzicht van de beleidsmatige stand van zaken binnen de gemeente Stein. Het document is opgesteld met als doel een helder en feitelijk beeld te geven van waar de gemeente op dit moment staat. Daarmee kan het dienen als informatieve basis voor de nieuwe gemeenteraad bij de start van de nieuwe bestuursperiode.

Voor de indeling van dit document is bewust aangesloten bij de programma-indeling zoals die wordt gehanteerd binnen de planning- en controlcyclus (P&C) van de gemeente. Door dezelfde programma's te gebruiken, ontstaat herkenbaarheid en samenhang tussen de verschillende documenten. Dit maakt het voor de lezer eenvoudiger om informatie met elkaar te verbinden.

Binnen ieder thema binnen de programma's is gewerkt met een vaste structuur. Per thema komen dezelfde onderdelen terug:

- Inleiding
- Beleidsmatige stand van zaken
- Opgaven en ontwikkelingen
- Samenwerkingsverbanden
- Financieel op hoofdlijnen
- Mate van beleidsvrijheid

Na het programmagedeelte is een afzonderlijk hoofdstuk opgenomen over de financiële positie van de gemeente. In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen ingegaan op de huidige financiële situatie en relevante financiële ontwikkelingen.

De informatie in dit document geeft de stand van zaken weer per peildatum maart 2026. Ontwikkelingen na deze datum zijn niet in dit document verwerkt.

Regionale samenwerking

De gemeente Stein heeft in haar Toekomstvisie 2040 vastgelegd dat de gemeente Stein een zelfstandige gemeente wil blijven, die sterk is in regionale samenwerking. Die samenwerking vindt onder meer plaats met de omliggende gemeenten.

Stichting Samenwerking Zuid-Limburg

In 2025 hebben 10 Zuid-Limburgse gemeenten de stichting Samenwerking Zuid-Limburg opgericht. De deelnemende gemeenten zijn naast gemeente Stein, de gemeenten Beek, Beekdaelen, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Sittard-Geleen, Vaals en Valkenburg aan de Geul). Deze gemeenten zijn overeengekomen jaarlijks € 1 per inwoner bij te dragen aan de stichting. De stichting heeft als doel om door intensiever en breed samen te werken, achterstanden in de regio te verminderen en nieuwe kansen te creëren. Daarmee borgen we de welvaart en het welzijn voor de inwoners. De stichting Samenwerking Zuid-Limburg werkt ook mee aan de uitvoering van de Regio Deal.

Regio Deals

In 2025 is een nieuwe Regio Deal Zuid-Limburg gesloten met het Rijk. Dit betekent een extra investering van 10 miljoen waarmee de 10 Zuid-Limburgse gemeenten de komende jaren verder bouwen aan een sterke regio. Deze tweede Regio Deal loopt tot en met 2030. Met deze Regio Deal wordt geïnvesteerd in drie opgaven: een sterke economie, aantrekkelijk landschap en sterke gemeenschappen. Dit past volledig in de ambities die zijn vastgelegd in de Agenda Zuid-Limburg.

Agenda Zuid-Limburg

De agenda Zuid-Limburg is een strategische kapstok waarmee alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten en de Provincie Limburg in 2024 hebben ingestemd. Betrokken gemeenten: Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal. Deze agenda Zuid-Limburg wordt gebruikt als leidraad in regionale ontwikkelingen en om de positioneringskracht en uitvoeringskracht van de regio te versterken.

Westelijke Mijnstreek

In de Westelijke Mijnstreek zoekt gemeente Stein afstemming en samenwerking met de buurgemeenten Sittard-Geleen en Beek. Voorbeelden hiervan zijn: programma Ambitieuze MKB046, Goede Morgen en de samenwerkingsovereenkomst "Wonen Westelijke Mijnstreek".

Bijlage 1 beschrijft een toelichting op de stichting Samenwerking Zuid-Limburg, de Agenda Zuid-Limburg en de Regio Deals.

PROGRAMMA'S

Veiligheid***Crisisbeheersing en brandweer*****Inleiding**

De gemeente Stein is verantwoordelijk voor de organisatie van crisisbeheersing, rampenbestrijding en brandweezorg in de eigen gemeente. Dit wordt op grond van de Wet Veiligheidsregio's georganiseerd door middel van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL). In geval van een crisis, ramp of incident dient adequaat en met voldoende slagkracht geacteerd te worden om de calamiteit te bestrijden. Dit vergt een grote organisatie van mensen en middelen en vraagt voorbereiding, opleiding en oefening. Door aandacht te besteden aan dit thema wordt bijgedragen aan de openbare veiligheid binnen de gemeente Stein. Doordat dit bovenlokaal wordt georganiseerd door middel van een gemeenschappelijke regeling kan beroep gedaan worden op crisisbeheersing, rampbestrijding en brandweer uit de regio. Daarnaast maakt de gemeente Stein onderdeel uit van de formele crisisstructuur met haar interne crisisorganisatie.

Beleidsmatige stand van zaken:

Er is een Regionaal Crisisplan opgesteld door de VRZL. Hierin worden de crisisorganisatie, de taken en verantwoordelijkheden beschreven in het kader van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Daarnaast is door de VRZL het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 opgesteld waarin de ambities op het gebied van de drie thema's crisisbeheersing en rampbestrijding, brandweezorg en bedrijfsvoering worden beschreven.

Opgaven en ontwikkelingen

In 2025 is door het algemeen bestuur van de VRZL een besluit genomen over de inrichting van toekomstbestendige huisvesting van de brandweerkazernes in de regio. Dit omvat onder andere dat de brandweerkazernes in eigendom van de VRZL komen, met uitzondering van de gedeeld gebruik kazernes, zoals in Stein waar de kazerne gedeeld wordt met team wijkbeheer. Daarnaast zijn er uniforme huurafspraken gemaakt. Op dit moment wordt uitvoering gegeven aan dit besluit.

**Dat maakt
Stein voor mij...**

Op 5 februari 2026 heeft de gemeenteraad een incidenteel budget van € 150.000 euro beschikbaar gesteld in het kader van bedrijfscontinuïteit en maatschappelijke weerbaarheid. In Q1 2026 is gestart met de uitwerking van de planvorming op dit thema. Aan de hand van deze planvorming volgt een uitvoeringsprogramma. Indien hiervoor bijstelling van het budget nodig is, wordt dit in de reguliere P&C documenten meegenomen.

Samenwerkingsverbanden

De gemeente Stein maakt deel uit van de gemeenschappelijk regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Jaarlijks betaalt de gemeente een bijdrage in de kosten voor drie programma's: Bedrijfsvoering, Brandweezorg en Crisisbeheersing & Rampenbestrijding. Voor 2026 bedraagt de verwachte bijdrage aan de VRZL € 2.002.000.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema crisisbeheersing en brandweer zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming en deze bestaan voornamelijk uit de bijdrage aan de VRZL.

Mate van beleidsvrijheid

In de Wet veiligheidsregio's (Wvr) staat vermeld dat het bestuur van de veiligheidsregio ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan vaststelt waarin het beleid is vastgelegd voor de taken van de veiligheidsregio. Het huidige meerjarenbeleidsplan Samen Veilig voor de jaren 2024 t/m 2027. De meerwaarde daarvan zit vooral in het creëren van een gemeenschappelijke basis voor dialoog en afstemming met alle partners in de crisisbeheersing, rampenbestrijding en brandweezorg. In dit samenwerkingsverband wordt op dit thema alles georganiseerd en uitgevoerd. Elke gemeente is verantwoordelijk voor de inrichting van de eigen interne crisisorganisatie. De manier waarop deze interne crisisorganisatie wordt ingericht is een vrije keuze.

Openbare orde en veiligheid

Inleiding

Het thema openbare orde en veiligheid richt zich op het behouden en versterken van een veilige en leefbare gemeente voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Binnen dit thema werkt de gemeente samen met onder andere politie, zorgpartners en inwoners aan het voorkomen en aanpakken van criminaliteit, overlast en veiligheidsrisico's. De inzet richt zich op verschillende onderdelen. Enerzijds gaat het om sociale veiligheid, zoals de aanpak van overlast, woninginbraken, cybercrime en drugsoverlast. Anderzijds wordt ingezet op zorg en veiligheid, waarbij samenwerking plaatsvindt rondom kwetsbare personen en complexe problematiek zoals huiselijk geweld, personen met onbegrepen gedrag en radicalisering. Daarnaast ligt er nadruk op de aanpak van ondermijnende criminaliteit, bijvoorbeeld door het toepassen van bestuurlijke instrumenten zoals Bibob en het Damoclesbeleid, integrale controles en regionale samenwerking. Ook wordt aandacht besteed aan veiligheid en crisisbeheersing, onder andere via de VRZL en de gemeentelijke crisisorganisatie.

Tot slot spelen toezicht en handhaving, onder meer door de inzet van boa's en samenwerking met inwoners via initiatieven zoals buurtpreventie en Meld Misdaad Anoniem een belangrijke rol. Een veilige woon- en leefomgeving is een belangrijke basis voor de leefbaarheid in de gemeente Stein. Door in te zetten op preventie, samenwerking en handhaving werkt de gemeente samen met inwoners en partners aan het voorkomen en aanpakken van overlast en criminaliteit en het versterken van het veiligheidsgevoel.

Beleidsmatige stand van zaken

De beleidsmatige doelen voor openbare orde en veiligheid zijn vastgelegd in de Kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2023 - 2026. Hieraan gekoppeld is het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid gemeente Stein 2024 - 2026. Vastgesteld beleid of uitvoeringskaders: Damoclesbeleid, Bibob-beleid, Victoriabeleid, Beleidsregel Drugshandel op straat en Beleidsregel gebiedsontzegging.

Lopende trajecten en besluiten: aanwijzingsbesluit verbod gebruik alcohol Winkelcentrum Stein. De inzet van BOA's is vastgesteld in het VTH-beleidsplan dat geldt tot en met 2026. Door middel van een raadsvoorstel is de inzet van BOA's gewijzigd en uitgebreid afwijkend van het VTH-beleidsplan.

Gebiedsveiligheidsplan

Om het veiligheidsgevoel onder inwoners te versterken is een gebiedsveiligheidsplan opgesteld. Dit plan brengt per kern in beeld welke veiligheidsvraagstukken spelen en waar de grootste aandachtspunten liggen. De analyse is gebaseerd op beschikbare veiligheidsdata, signalen van partners en input van inwoners. Aan het gebiedsveiligheidsplan is een meerjarig uitvoeringsplan voor de komende drie jaar gekoppeld. Hierin zijn concrete acties opgenomen die gericht zijn op het verbeteren van de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel in de verschillende kernen. De maatregelen richten zich onder andere op het voorkomen en aanpakken van overlast, het versterken van toezicht en handhaving en het vergroten van de betrokkenheid van inwoners bij veiligheid in hun eigen leefomgeving. Met deze gebiedsgerichte aanpak werkt de gemeente samen met inwoners, politie en andere partners structureel aan het versterken van de veiligheid en het veiligheidsgevoel binnen de gemeente Stein.

Project aanpak drugsoverlast

Om het veiligheidsgevoel van inwoners te vergroten start de gemeente een project gericht op de aanpak van drugsoverlast in Stein. Hiervoor wordt eerst onderzoek gedaan naar de aard, ernst en omvang van de overlast binnen de verschillende kernen. Op basis van deze uitkomsten wordt per kern bepaald welke maatregelen het meest effectief kunnen worden ingezet om overlast te verminderen en het veiligheidsgevoel van inwoners te versterken.

Samenwerkingsverbanden

In Limburg zijn ACT! Interventieteams Westelijke Mijnstreek opgericht om ondermijnde criminaliteit aan te pakken. Voor de financiering van deze ACT!'s is voor de jaren 2024 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar gesteld uit ontvangen versterkingsgelden van het ministerie van Justitie en Veiligheid. De gemeente Stein neemt deel aan het ACT! Westelijke Mijnstreek.

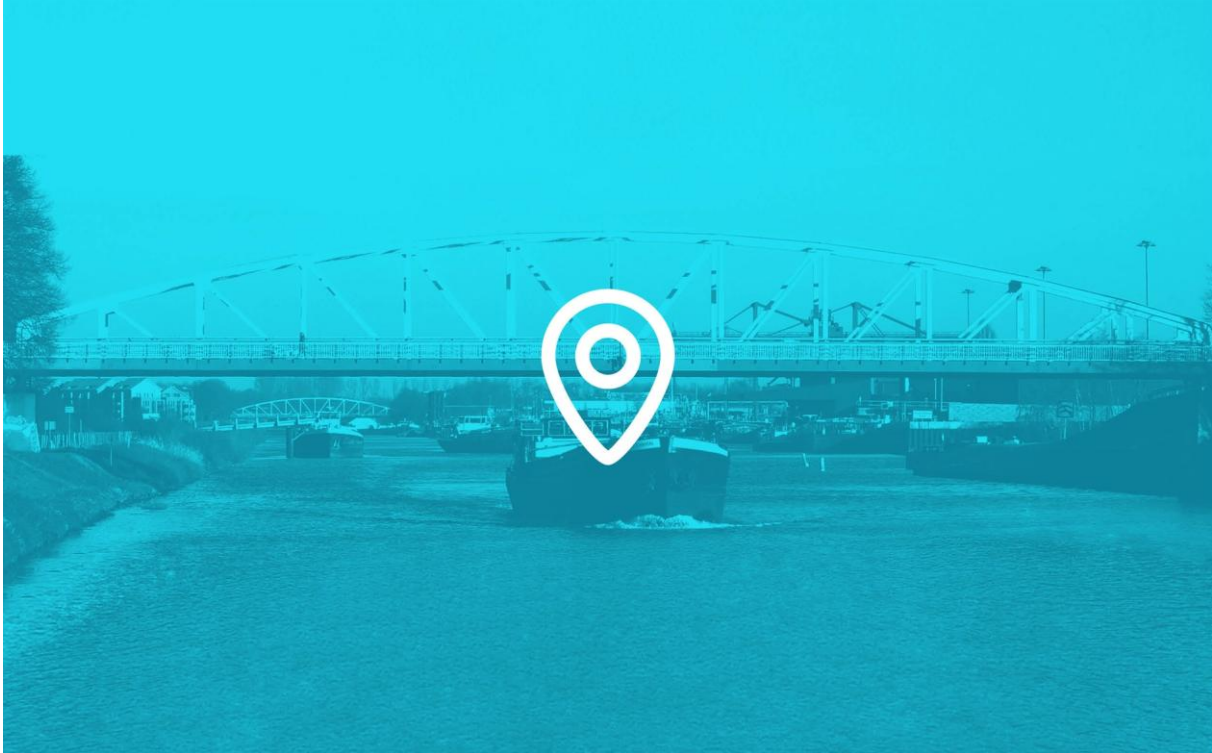
Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema Openbare orde en veiligheid zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming. Voor het ACT! Westelijke Mijnstreek (gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein) is, uit de gelden van het ministerie, tot en met 2026 jaarlijks een bedrag van € 336.000 beschikbaar gesteld.

Opgaven en ontwikkelingen

De regionale evaluatie van de ACT! Interventieteams Westelijke Mijnstreek in Limburg wordt medio 2026 opgeleverd.

Verkeer, vervoer en water**Verkeer en vervoer****Inleiding**

Verkeer en vervoer gaat over alle mobiliteit van inwoners, ondernemers en eigenlijk iedereen die zich verplaatst binnen de gemeente Stein. Het gaat hoofdzakelijk over:

- Strategisch bepalen van (toekomstige) verkeersstromen (mobiliteit);
- De keuzemogelijkheid van welk vervoersmiddel passend is voor welke verplaatsing;
- Een veilige en passende inrichting- en facilitering van gemeentelijke wegen- en voorzieningen.

Het is van belang dat de gemeente een goede stabiele infrastructuur heeft en reizigers op een duurzame, efficiënte en toekomstbestendige manier faciliteert in hun mobiliteitsbehoeften.

Beleidsmatige stand van zaken

Vastgesteld beleid of uitvoeringskaders:

- Omgevingsvisie 2022, hierin staan de kaders wat betreft mobiliteit;
- Mobiliteitsplan 2020, visie met thema's die belangrijk zijn voor de mobiliteit van inwoners, ondernemers en andere doelgroepen;
- Verkeersarrangementen (verkeersveiligheids onderzoeken per kern): afgesloten traject waarin inwoners verkeersknelpunten konden aangeven. Alle knelpunten zijn afgewogen, uitgevoerd en/of ingepland in de begroting;
- Wegsleefverordening 2024;
- Parkeerbeleidsplan 2023;
- Beleidsregel aanleg algemene en individuele invalidenparkeerplaatsen 1999;
- Beleidsregel voor het maken en veranderen van inritten 2012;
- Beleidsregel lokale bewegwijzering gemeente Stein 2014;
- Plaatsingsbeleid laadinfrastructuur 2021.

**Dat maakt
Stein voor mij ...**

Lopende trajecten en besluiten:

Herziening mobiliteitsplan 2026, dit betreft alleen een nieuwe toekomstvisie mobiliteit en een set van thema's per vervoersmiddel die belangrijk zijn voor gemeente Stein. Vervolgens wordt er een uitvoeringsprogramma gemaakt.

Relevante externe ontwikkelingen (trends):

- Toename autobezit (landelijk);
- Voertuigen worden groter;
- Demografische ontwikkelingen (vergrijzing);
- Kwetsbaarheid van kwetsbare verkeersdeelnemers neemt toe;
- Onveilig verkeersgedrag (Uit het landelijke strategisch plan verkeersveiligheid blijkt dat er behoefte is aan meer oog voor veilig verkeersgedrag: denk aan afleiding in het verkeer, rijden onder invloed, snelheid, etc. ;
- Technische ontwikkelingen op gebied van mobiliteit- en infrastructuur en de hoge snelheid dat het verandert (digitalisering/mobiliteitsdata);
- Uitstraling van Europese- en landelijke wet- en regelgeving.

Opgaven en ontwikkelingen

Huidige en voorziene opgaven

- Herziening mobiliteitsplan 2026 (programma Mobiliteit onder de Omgevingsvisie);
- Renovatie brug Julianakanaal Urmond (door derden);
- Grote reconstructies (en de impact daarvan) zoals
 - Ronde Koolweg reconstructie
 - Diverse herinrichtingen van (doorgaande) straten en rotondes
 - Diverse integrale gebiedsaanpakken openbare ruimte (o.a. Nieuwdorp, Meers, Catsop en Oud-Urmond);
- Doorfietspad;
- Toe- en afrit A2 bij Elsloo (Gate 7);
- Project A2 Vonderen - Kerensheide (door derden);
- Schoolomgevingen (samen met scholen kijken naar het veilig houden van de schoolomgevingen).

Ontwikkelingen die impact hebben:

- De samenkomst van werkzaamheden (ook van derden) is aan aandachtspunt waardoor de bereikbaarheid van de gemeente onder druk komt te staan (niet iedere derde partij stemt op tijd met ons werkzaamheden af);

Samenwerkingsverbanden

Regionale/bovenregionale samenwerkingen

- ROVL (Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg): Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV), waarin iedere overheid committeert aan de landelijke ambitie nul verkeersslachtoffers.
-> Gemeente is deelnemer en uitvoerder.
- ROVL (Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg): Verkeersactieve School
Gemeente koopt samen met Provincie verkeerseducatie in voor onze basisscholen en voortgezet onderwijs. ROVL voert verkeerseducatie uit.
-> Gemeente is deelnemer.
- ROVL (Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg): Doelgroepenaanpak
De Provincie Limburg en de Limburgse Gemeenten willen de verkeersveiligheid in Limburg verbeteren door gezamenlijke aanpak: Doelgroepenaanpak Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid Limburg 2025 – 2028.

- RMO (Regionale Mobiliteit Overleggen): Samenwerkingsverband tussen alle Zuid-Limburgse gemeenten op gebied van verkeer- en mobiliteit.
- A2VK: A2 verbredingsproject A2 van RWS waarbij de gemeente Stein op de hoogte blijft en meewerkt aan onderliggende subprojecten en (verkeers)maatregelen.
-> Gemeente is deelnemer.
- Openbare laadinfrastructuur (Noord-Brabant & Limburg): samenwerkingsverband ten behoeve van uitrollen landelijke openbare laadinfrastructuur.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema Verkeer, vervoer en water zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Specifieke uitkering verkeersveiligheidsmaatregelen

Voor de uitvoering van specifieke verkeersveiligheidsmaatregelen rondom project Doorfietspad/op-afrit A2 ontvangt de gemeente rijksmiddelen van € 109.835.

Provinciale subsidie Doorfietspad/op-afrit A2

Voor de uitvoering van dit project ontvangt de gemeente van de Provincie een subsidie van 2,4 miljoen. Dit betreft minimaal 50% van de cofinanciering.

Specifieke uitkering herinrichting stationsomgeving

Vanuit de tijdelijke regeling specifieke uitkering uitvoering van het Landelijk Verbeterprogramma Overwegen 2022 – 2028 is een subsidie ontvangen van € 444.679 met als doel het bevorderen van een veilige en vlotte doorstroming van wegverkeer en treinen op overwegen door middel van innovatieve kosteneffectieve maatregelen. Uitgangspunt is om maatregelen in cofinanciering te realiseren.

Mate van beleidsvrijheid

De beleidsvrijheid bij verkeer en vervoer is relatief beperkt. Dit komt doordat mobiliteit onlosmakelijk verbonden is met ruimtelijke ordening en ontwikkelingen op verschillende schaalniveaus. Nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen brengen vrijwel altijd mobiliteitsvraagstukken met zich mee en stellen randvoorwaarden aan de inrichting van het verkeer. Daardoor kan mobiliteitsbeleid niet als een losstaand beleidsveld worden beschouwd, maar vormt het een integraal onderdeel van ruimtelijke ontwikkeling.

Haven

Inleiding

In de Strategische Toekomstvisie 2040, toekomstdoel 3 is opgenomen dat de gemeente Stein een bedrijvige gemeente is, die bereikbaar is en ruimte biedt aan circulaire en duurzame economie. Een belangrijke ontwikkeling is het mede oplossen van mobiliteitsknelpunten door zoveel mogelijk goederenvervoer over het spoor en water (met het Julianakanaal als belangrijk onderdeel van de Maasroute) te vervoeren. De haven Stein speelt hierbij een belangrijke rol. Hoewel de gemeente Stein geen eigenaar is van de haven (kades en kavels), kan de gemeente wel via ruimtelijke instrumenten (visies en plannen) sturing geven aan gewenste ontwikkelingen.

Het opstellen van een integrale havenvisie is opgenomen in de Omgevingsvisie gemeente Stein (vastgesteld 17 februari 2022). In deze visie moeten de diverse ontwikkelingen met betrekking tot de haven Stein worden meegenomen. Hierbij dient enerzijds aandacht te zijn voor de economisch belangen van de bedrijven en de veranderende kijk op duurzame transportbewegingen maar

anderzijds ook voor de leefkwaliteit in de omgeving van de haven en de verbindingroute tussen de haven en Chemelot.

Beleidsmatige stand van zaken

In de Strategische Gebiedsvisie Omgeving Chemelot (vastgesteld 16 december 2021) is opgenomen dat Chemelot en DSM (thans dsm-firmenich) een onderzoek uitvoeren naar een verbetering en aanpassing van de haven Stein en een duurzame, veilige en voor diverse modaliteiten geschikte transportroute vanuit de haven naar de Chemelot site. Bij de uitwerking van de toekomstvisie voor de haven Stein en deze beoogde multimodale corridor is een verbetering van de veiligheid, leefbaarheid en omgevingskwaliteit een belangrijk uitgangspunt. Dat vertaalt zich specifiek naar aandacht voor geluid, verkeersveiligheid en luchtkwaliteit. De havenvisie Port of Chemelot is in december 2025 aan de raad gepresenteerd. In deze visie wordt duurzame groei gecombineerd met omgevingskwaliteit in een samenhangend plan. Elektrificatie en vergroening staan centraal. Uitbreiding van de haven in oppervlak is niet voorzien. De Havenvisie Port of Chemelot is een bouwsteen voor de integrale havenvisie.

Opgaven en ontwikkelingen

Nieuwe alternatieve grondstoffen voor de Chemelot site worden per schip aangevoerd. Het gebruik van de haven wordt verder verbeterd door een combinatie van fysieke, logistieke en digitale infrastructuur, welke vereist is voor de doorontwikkeling van de haven. Efficiënt gebruik van de (milieu)ruimte is nodig om de gewenste aanvoer van alternatieve grondstoffen voor de Chemelot site te faciliteren en de bedrijfsactiviteiten van de andere havengebruikers in te passen. Om dit op een veilige en duurzame wijze te kunnen realiseren is een integrale visie nodig.

Samenwerkingsverbanden

De gebruikers van de haven hebben aangegeven de meerwaarde van een integrale havenvisie te zien. Het opstellen van de integrale havenvisie zal in overleg met de gebruikers van de haven, omwonenden en andere belanghebbenden (zoals Rijkswaterstaat en natuur- en milieuorganisaties) plaatsvinden. Ook wordt met BluePorts Limburg afstemming gezocht.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Voor het opstellen van een integrale havenvisie is in de programmabegroting 2026 een bedrag van € 50.000 gereserveerd.

Mate van beleidsvrijheid

Het opstellen van een havenvisie is niet verplicht. De gemeente heeft daarin een ruime mate van beleidsvrijheid.

Economie

Economisch beleid

Inleiding

Het doel van economisch beleid is het ontwikkelen van kaders en ambities voor de bedrijvigheid en werkgelegenheid.

Beleidsmatige stand van zaken

Het economisch beleid van de gemeente Stein is in 2024 vastgesteld door de gemeenteraad en is van kracht tot en met 31 december 2027. Het (ruimtelijk-)economisch beleid is verankerd in de Omgevingsvisie 2040. Deze documenten dienen als leidraad bij het uitwerken en uitvoeren van economisch beleid.

Bij de uitvoering van het beleid worden naast voornoemd beleid de volgende uitgangspunten uit de Strategische Toekomstvisie 2040 gehanteerd:

- Versterken van de lokale economie in de (EU)regio;
- Optimaliseren van bedrijventerreinen;
- Bijdragen aan de transitie naar een duurzame en circulaire economie;
- Realiseren van voldoende arbeidsplekken;
- Aantrekken van talent en verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt;
- Stimuleren van een grensoverschrijdende (kennis)economie;
- Bevorderen van een goede (digitale) bereikbaarheid.

Evenementenbeleid

In 2024 is het Evenementenbeleid 2024-2028 door de raad vastgesteld. Dit beleid is tot stand gekomen met inspraak van alle evenementenorganisaties, waardoor het een breed draagvlak kent. Er is een evenementenloket ingericht als aanspreekpunt voor organisatoren van evenementen. Uit

**Dat maakt
Stein voor mij ...**

het evenementenbeleid is een Uitvoeringsprogramma tot stand gekomen. Vanuit het Uitvoeringsprogramma wordt er onder andere twee keer per jaar een evenementencafé georganiseerd, een informatie-, ontmoetings- en uitwisselingsplek van evenementenorganisaties, samen met de gemeente. Daarnaast komen enkele organisaties van evenementen twee keer per jaar samen. Zij vormen samen een "denktank evenementen". Hier worden bepaalde gezamenlijke thema's besproken, zoals bijvoorbeeld het thema: duurzaamheid op evenementen. De denktank heeft als doel om evenementen te verbeteren en efficiënter en wellicht zelfs kostenbesparend te werken.

Opgaven en ontwikkelingen

In het actuele economisch beleid is opgenomen dat de gemeente Stein een CRM-applicatie (customer relationship management) gaat implementeren. Door gebruik van een CRM-applicatie kan de dienstverlening aan de ondernemers in de gemeente Stein verder geoptimaliseerd worden.

Samenwerkingsverbanden

Binnen de Westelijke Mijnstreek werkt de gemeente Stein samen met de gemeenten Beek en Sittard-Geleen in het programma Ambitieuze MKB046. Dit programma is gericht op het versterken van het midden- en kleinbedrijf in de deelnemende gemeenten. Voor de periode 2026–2027 stelt de gemeente Stein een subsidie beschikbaar aan mkb-ondernemers.

De gemeente Stein participeert daarnaast in de Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL). Op het gebied van ruimtelijke economie werken wij zowel samen in Zuid-Limburg (Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL)) als in de Westelijke Mijnstreek (Subregionaal detailhandelsbeleid 2023–2030).

Verder neemt de gemeente Stein deel aan de stichting Samenwerking Zuid-Limburg. Binnen deze samenwerking werkt de gemeente samen met negen andere Zuid-Limburgse gemeenten en diverse partners (multi-helix). De stichting ondersteunt de Regio Deals Zuid-Limburg en andere programma's die gericht zijn op (circulaire) economische groei, versterking van natuur en leefbaarheid en het bevorderen van welvaart en welzijn.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema economisch beleid zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Mate van beleidsvrijheid

Gemeenten hebben relatief veel beleidsvrijheid bij het maken van economisch beleid. Zij moeten daarbij echter altijd opereren binnen de kaders van nationale wetgeving en ook van provinciale regels (zoals de Omgevingsverordening Limburg), regionale afspraken (zoals de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL)) en Europese regelgeving (zoals de regels rondom staatssteun).

Bedrijventerreinen

Inleiding

De gemeente Stein beschikt over vier bedrijventerreinen: Businesspark Stein, Haven en Paalweg, Kerensheide en Schutterstraat.

Bedrijventerreinen zijn essentieel voor de industrie; zij bepalen de beschikbaarheid en kwaliteit van ruimte voor ondernemers. Ze dragen bij aan de economische vitaliteit van Stein, stimuleren werkgelegenheid en versterken het ondernemersklimaat.

Beleidsmatige stand van zaken

De ambities van de gemeente voor bedrijventerreinen zijn vastgelegd in het Economisch Beleid 2024–2027, de Strategische Toekomstvisie 2040 en de Omgevingsvisie 2040, met nadruk op optimalisatie en toekomstbestendigheid van deze terreinen.

Opgaven en ontwikkelingen

In het vierde kwartaal van 2025 is een rapport opgeleverd over de optimalisatie van bedrijventerreinen in de Westelijke Mijnstreek. Dit rapport is tot stand gekomen in samenwerking met de gemeenten Beek en Sittard-Geleen en biedt een solide basis voor de ontwikkeling van omgevingsprogramma's binnen de regio. Het onderzoek beschrijft hoe de ruimtelijke kwaliteit van bedrijventerreinen kan worden verbeterd en versterkt. Hierbij is gekeken naar factoren zoals ruimtegebruik, bereikbaarheid, vergroening, organisatiegraad van ondernemers, circulariteit en duurzame energievoorziening, met inachtneming van de relevante beleidskaders. Elke gemeente bepaalt vervolgens zelf hoe zij de aanbevelingen uit het rapport wil vertalen naar concrete programma's, waarbij een deel van de uitvoering in handen ligt van de ondernemers zelf. Het optimaliseren van bedrijventerreinen draagt niet alleen bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, maar versterkt ook de positie van Stein als aantrekkelijke woon- en werkgemeente.

Op Businesspark Stein is in 2025 gewerkt aan het vergroten van de organisatiegraad onder ondernemers. Dit traject wordt in 2026 voortgezet in samenwerking met de Limburgse Werkgeversvereniging. Een hoge organisatiegraad is van essentieel belang om actuele opgaven op bedrijventerreinen effectief te realiseren.

Samenwerkingsverbanden

Met betrekking tot bedrijventerreinen bestaan er geen formele samenwerkingsverbanden, maar wel diverse informele samenwerkingen. Zo werken wij samen met zowel publieke als private partners, zoals de Provincie Limburg, de gemeenten Beek en Sittard-Geleen, de Limburgse Werkgeversvereniging (LWV) en bedrijven uit Stein, aan de ontwikkeling van bedrijventerreinen.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema bedrijventerreinen zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Mate van beleidsvrijheid

Gemeenten hebben relatief veel beleidsvrijheid bij het ontwikkelen en toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. Zij moeten daarbij echter altijd opereren binnen de kaders van nationale wetgeving en ook van provinciale regels (zoals de Omgevingsverordening Limburg), regionale afspraken (zoals de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL)) en Europese regelgeving (zoals de regels rondom staatssteun).

Onderwijs**Openbaar basisonderwijs****Inleiding**

Op 16 december 2010 is de gemeenteraad van Stein akkoord gegaan met een bestuurlijke fusie tussen de Stichting prooSes en Focus. Stichting prooSes was het bevoegd gezag van de enige in onze gemeente gehuisveste openbare basisschool De Maaskei, met locaties in Urmond en Stein. Deze fusie is per 1 januari 2011 geformaliseerd, en heeft geleid tot de Stichting Kindante. Destijds zijn ook de statuten van de nieuwe stichting door de raad vastgesteld. Deze statuten bevatten een aantal bepalingen over de financiële documenten, de begroting en de jaarrekening. Voorwaarden die zich kenmerken door een veranderende rol van de gemeenteraden. Tot 1 januari 2011 was de goedkeuring van deze stukken voorbehouden aan de gemeenteraden waar openbaar basisonderwijs is gehuisvest, waaronder dus Stein. Nu is de vaststelling en goedkeuring een verantwoordelijkheid van respectievelijk het College van Bestuur (CvB) en de Raad van Toezicht van Stichting Kindante. Wel dienen de gemeenteraden verplicht te worden geïnformeerd. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat de in onze gemeente gehuisveste openbare basisschool deel uitmaakt van een financieel gezond schoolbestuur.

Beleidsmatige stand van zaken:

Over de informatieverstrekking naar de gemeenteraden zijn met het CvB afspraken gemaakt. Alvorens binnen het schoolbestuur de besluitvormingsprocessen starten, vindt eerst informeel overleg plaats met de portefeuillehouders Onderwijs van die gemeenten waar openbaar basisonderwijs is gehuisvest. Door middel van een raadsinformatiebrief (RIB) wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de begroting en de jaarrekening. Met de mogelijkheid tot het stellen van schriftelijke vragen die dan door het schoolbestuur worden beantwoord. Het schoolbestuur is bovendien bereid, als er vanuit de raad behoefte is, tijdens een beeldvormende bijeenkomst een toelichting te geven op de financiële en onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen.

**Dat maakt
Stein voor mij ...**

Opgaven en ontwikkelingen

In mei 2026 wordt de raad geïnformeerd over de begroting 2026. Informatie over de jaarrekening 2025 volgt in oktober 2026.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema openbaar basisonderwijs zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Mate van beleidsvrijheid

Gemeenten bepalen zelf het proces voor wat betreft de informatieverstrekking aan de raad. Een aantal jaren geleden is in de gemeente Stein besloten deze stukken niet meer te agenderen voor het college maar direct een RIB te versturen. Alvorens deze te verzenden vindt eerst afstemming plaats met de portefeuillehouder.

Onderwijshuisvesting

Inleiding

Per 1 januari 1997 zijn de lokale overheden verantwoordelijk voor de huisvesting van de binnen de gemeente gelegen scholen voor primair en voortgezet onderwijs. De gemeente Stein heeft gekozen voor het zogenaamde consensusmodel. In samenspraak met het onderwijsbeleid wordt het huisvestingsbeleid vastgesteld in het Integraal Huisvestingsplan (IHP). De huisvestingsverordening vervult feitelijk een vangnet-functie. Alleen als geen overeenstemming wordt bereikt met het veld wordt op de verordening teruggevallen. In 2021 is, onder leiding van een extern bureau en samen met de schoolbesturen (primair en voortgezet onderwijs) en de kindpartners, gewerkt aan een nieuw IHP voor de Steinse schoolgebouwen. Het concept IHP 2021-2036 is in oktober 2021 besproken door de raad. Het destijds door de raad genomen besluit vormt feitelijk het spoorboekje voor de uitvoering van dit plan.

Met het consensusmodel lopen we als gemeente Stein vooruit op een in voorbereiding zijnde wetswijziging. Deze wijziging verplicht de gemeenten een IHP te gaan vaststellen. Dit IHP biedt een gedegen basis om ervoor te zorgen dat Stein de komende jaren beschikt en gaat beschikken over toekomstbestendige en kwalitatief goede onderwijs- en opvangvoorzieningen.

Beleidsmatige stand van zaken

In het nieuwe IHP is het onderwijslandschap opnieuw tegen het licht gehouden en is voor iedere locatie een scenario beschreven. Bij drie locaties bleek sprake van een ruimtetekort te weten IKC de Triviant, De Maaskei Urmond en Groenewald. Ten aanzien van deze capaciteits-vraagstukken heeft de raad de volgende prioritering vastgesteld:

1. Groenewald
2. De Maaskei Urmond
3. IKC de Triviant

Bovendien heeft de gemeenteraad bepaald dat de snelheid waarmee deze huisvestingsproblemen worden aangepakt afhankelijk is van de financiële situatie. Ook is afgesproken dat voor ieder scenario een business case wordt opgesteld die aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Het 1^e project, de uitbreiding van Groenewald, is inmiddels afgerond. Over het 2^e project, de ruimtelijke situatie bij De Maaskei Urmond, was in het bestuursakkoord 2022-2026 vastgelegd dat de gemeenteraad in 2026 hierover een besluit zou nemen. Met het aannemen van een motie in de raadsvergadering van 14 december 2023 is deze planning losgelaten en kon eerder worden gestart met de voorbereidingen voor de business case.

Met de raadsbesluiten van 26 februari 2025 en 5 februari 2026 zijn de fases 1 en 2 van de business case "Ruimtelijke situatie De Maaskei Urmond" afgerond. In fase 1 stond onder andere vraag de centraal hoe het ruimtetekort moet worden opgelost. Of via een uitbreiding/renovatie van het huidige gebouw of door middel vervangende nieuwbouw. De raad heeft, met instemming van schoolbestuur en kindpartner, op 26 februari 2025 besloten een verdiepingsonderzoek te doen naar 4 als kansrijke geduide locaties (de huidige locatie van de school, het sportcomplex van V.V. Urmondia, het pleinscenario als onderdeel van de Transformatievisie Urmond-Oost en het voormalig klooster). De resultaten van dit verdiepingsonderzoek zijn op 5 februari 2026 besproken door de gemeenteraad. Besloten is het Molenpark en het westelijk gelegen speelveld van V.V. Urmondia aan te wijzen als zoekgebied voor het nieuwe kindcentrum van De Maaskei Urmond. Ook is de akkoord gegaan met het voorgestelde vervolgtraject namelijk het opstellen van een stedenbouwkundig/landschappelijk plan en een programma van eisen voor het kindcentrum.

Opgaven en ontwikkelingen

Dit vervolgtraject, noem het fase 3 van de business case, zal uitsluitel moeten geven over de precieze locatie van het nieuwe kindcentrum. Het stedenbouwkundig/landschappelijk plan en het programma van eisen zijn twee processen die parallel aan elkaar lopen. Uiteindelijk zullen deze in elkaar moeten vloeien. Als duidelijk is hoe het proces ten aanzien van het stedenbouwkundig/landschappelijk plan wordt aangevlogen, zal voor alle betrokkenen een informatiebijeenkomst worden georganiseerd. Dit is de formele start van het participatietraject. Uiteindelijk zal aan de raad nog een voorstel worden gedaan voor het beschikbaar stellen van het benodigde investeringskrediet. Ook zal de raad, in het kader van het vergunningentraject, nog een bindend advies moeten afgeven over de definitieve locatie van het nieuwe kindcentrum.

Het externe bureau dat het proces heeft begeleid om te komen tot een nieuw IHP, heeft de aanbeveling gedaan dit document 1 x per 4 jaar te actualiseren. Dit zal in 2026 worden opgepakt.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema onderwijshuisvesting zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Voor de dekking van de kapitaallasten voor de geplande nieuwbouw OBS de Maaskei is een bruteringsreserve gevormd ter hoogte van 5 miljoen.

Mate van beleidsvrijheid

De gemeenten hebben een wettelijke taak op het terrein van onderwijshuisvesting.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Inleiding

De gemeente Stein zet zich in voor gelijke kansen in het onderwijs en een goede start voor ieder kind. Binnen dit thema ligt de focus op het voorkomen van onderwijsachterstanden, het waarborgen van het recht op onderwijs en het tijdig signaleren van ontwikkel- en ondersteuningsbehoeften.

Dit thema omvat:

- Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE);
- Beleid rondom Sociaal Medische Indicatie (SMI);
- Leerrecht (voorheen leerplicht).

Het richt zich op het creëren van optimale ontwikkelkansen voor jonge kinderen en het voorkomen van schooluitval of langdurig verzuim.

Onderwijs vormt de basis voor maatschappelijke participatie, zelfredzaamheid en economische zelfstandigheid. Investeren in vroege ontwikkeling en het voorkomen van uitval:

- versterkt kansengelijkheid;
- vermindert toekomstige zorg- en uitkeringsafhankelijkheid;
- draagt bij aan een sterke sociale basis;
- sluit aan bij bredere gemeentelijke doelen binnen jeugd, armoedebeleid en Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO).

Beleidsmatige stand van zaken

Vastgesteld beleid of uitvoeringskaders:

- Beleidsplan Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE);
- Onderwijsachterstandenbeleid (OAB);
- Beleidskader Sociaal Medische Indicatie (in herijking).

De gemeente werkt regionaal samen op inhoud en afstemming, met eigen besluitvorming door het college en/of de gemeenteraad.

Lopende trajecten en besluiten

- Doorontwikkeling en kwaliteitsverbetering VVE, mede in afstemming met de Onderwijsinspectie;
- Herijking beleid Sociaal Medische Indicatie (SMI), besluitvorming volgt vóór de zomer;
- Structureel overleg met uitvoeringpartners over indicering, toeleiding en bereik doelgroeppeuters;
- Structurele afstemming met de gemeente Sittard-Geleen over de uitvoering van leerrecht.

Relevante externe ontwikkelingen

- Landelijke aandacht voor kansengelijkheid en onderwijsachterstanden;
- Toenemende focus op vroegsignalering en integrale samenwerking;
- Demografische ontwikkelingen (vergrijzing, veranderende samenstelling van gezinnen);
- Ontwikkelingen in wetgeving rondom leerplicht/leerplichttoezicht.

Opgaven en ontwikkelingen

Huidige en voorziene opgaven:

- Bereiken van alle doelgroeppeuters;
- Borging van kwaliteit en continuïteit binnen VVE;
- Goede aansluiting tussen peuteropvang en basisonderwijs;
- Tijdig signaleren van verzuim en dreigende schooluitval.

Ontwikkelingen die impact hebben:

- Personeelskrapte in kinderopvang en onderwijs;
- Toenemende ondersteuningsvragen bij jonge kinderen;
- Complexere gezinssituaties.

Aandachtspunten:

- Borging van samenwerking tussen opvang, onderwijs en jeugdpartners;
- Balans tussen regionale samenwerking en lokale autonomie;
- Monitoring van effectiviteit van inzet OAB-middelen.

Samenwerkingsverbanden

Regionale/bovenregionale samenwerkingen:

- Regionale afstemming met omliggende gemeenten over onderwijsachterstandenbeleid;
- Uitvoering leerrecht via gemeente Sittard-Geleen;
- Samenwerking met kinderopvangorganisaties, onderwijsbesturen en jeugdpartners.

Rol van de gemeente:

- Regisseur en beleidsmaker binnen VVE en OAB;
- Financier en kadersteller;
- Opdrachtgever richting uitvoerende partners;
- Deelnemer in regionale overlegstructuren.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema onderwijsbeleid en leerlingenzaken zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Voor dit thema ontvangt de gemeente van het Rijk een specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid (OAB). In 2026 bedraagt deze uitkering circa € 265.000. Deze middelen worden ingezet voor de financiering van onderwijsachterstanden bij jonge kinderen te voorkomen en te verminderen.

Mate van beleidsvrijheid

De gemeente heeft beleidsvrijheid binnen de kaders van landelijke wet- en regelgeving en de doelstelling van de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.

Binnen deze kaders kan de gemeenteraad keuzes maken over:

- Prioritering van middelen;
- Intensiteit van samenwerking;
- Ambitieniveau binnen kansengelijkheid en vroegsignalering.

Laaggeletterdheid

Inleiding

Op grond van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) is het verplicht om iedere paar jaar een plan te maken voor het volwassenenonderwijs. Daarnaast hebben de gemeenten in Zuid-Limburg ervoor gekozen ook een regioplan basisvaardigheden op te stellen. De gemeente Heerlen heeft, vanuit haar rol als contactgemeente voor de WEB-regio Zuid-Limburg, daartoe het initiatief genomen. Dat deze keuze is gemaakt, hangt samen met de ambitie van de gemeenten in Zuid-Limburg dat alle inwoners in deze regio over voldoende basisvaardigheden dienen te beschikken. Goed kunnen lezen en schrijven en het beschikken over digitale vaardigheden is immers essentieel. Door het beheersen van deze basisvaardigheden zijn onze inwoners niet alleen "aantrekkelijk" voor de arbeidsmarkt maar kunnen ze ook goed functioneren in onze samenleving. Bovendien voorkomen we hierdoor financiële en gezondheidsproblemen.

Beleidsmatige stand van zaken:

In augustus 2025 heeft het college het ambitedocument van het Regioplan Basisvaardigheden Zuid-Limburg 2025-2030 vastgesteld. Dit document bevat de kaders voor de lokale aanpak van dit vraagstuk. Meer nog dan in het vorige regioplan ligt de focus bij de mensen met Nederlands als eerste taal, de autochtonen dus. Gekozen is voor een aanpak waarbij de doelgroep wordt opgespoord via twee thema's te weten "basisvaardigheden en werk" en "basisvaardigheden en gezin".

Opgaven en ontwikkelingen

Voor het thema "basisvaardigheden en werk" is een tijdelijk procesbegeleider aangesteld, die betaald wordt uit de middelen van de arbeidsmarktregio. Het thema wordt vanuit de gemeente bewaakt door de beleidsmedewerker arbeidsmarktbeleid. Het tweede thema wordt aangevlogen via de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid. Deze aanpak is er op gericht om de cyclus van laaggeletterdheid tussen generaties te doorbreken. De bibliotheek speelt hierin een centrale rol. Onder leiding van de Stichting Lezen en Schrijven zijn we in 2025 met deze aanpak gestart. Inmiddels is besloten als eerste aan de slag te gaan met het item "Taal in de eerste 1000 dagen". Ook dit proces wordt begeleid door de Stichting Lezen en Schrijven en moet resulteren in een plan van aanpak. Er is een kerngroep samengesteld bestaande uit ambtenaren en vertegenwoordigers van diverse ketenpartners (bibliotheek, jeugdgezondheidszorg en kindpartner).

Samenwerkingsverbanden

Van een formeel samenwerkingsverband is geen sprake. Wel is het Regioplan Basisvaardigheden Zuid-Limburg 2025-2030 het resultaat van samenwerking tussen de 16 Zuid-Limburgse gemeenten.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema Laaggeletterdheid zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Mate van beleidsvrijheid

Het opstellen en vaststellen van een plan voor het volwassenenonderwijs is een verplichting die is vastgelegd in de Wet Educatie en Beroepsonderwijs. Het regioplan basisvaardigheden is een autonome bevoegdheid.

Sport, cultuur en recreatie

Sportbeleid

Inleiding

Wij gunnen alle inwoners van de gemeente Stein een gelukkig en gezond leven. Sport en bewegen vervult hierin een belangrijke rol. In navolging van het Nationaal Sportakkoord 2018 is het Sport- en Beweegakkoord 2020 gemeente Stein vastgesteld. In dit lokale akkoord is beschreven dat we streven naar een kwalitatief en passend sport -en beweegaanbod dat voor iedereen toegankelijk is. Voor onze kinderen en jongeren, maar ook voor kwetsbare doelgroepen zoals senioren, mensen met een beperking of inwoners met een laag inkomen.

In het lokale Sport- en Beweegakkoord 2020 gemeente Stein zijn ambities geformuleerd op vier thema's:

1. Gezond opgroeien;
2. Gezond meedoen;
3. Gezonde verenigingen;
4. Gezonde openbare ruimte die uitnodigt om te sporten en bewegen.

Bij de thema's zijn acties benoemd en wie hiermee aan de slag gaan. De thema's en acties hebben een integrale samenhang. Daardoor ontstaat er een aanbod op maat voor alle doelgroepen. Van jong tot oud, individueel, in teamverband, bij een vereniging, commerciële aanbieder of in de openbare ruimte.

Beleidsmatige stand van zaken:

Er zijn verschillende landelijke kaders voor sport, bewegen en sociaal domein. Bijvoorbeeld het Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), de Brede SPUK-regeling (Specifieke Uitkering), de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid en de Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI), het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en het

**Dat maakt
Stein voor mij ...**

Nationaal Preventieakkoord. Op provinciaal niveau is er een beleidskader 'Samen leven en bestaanszekerheid 2024–2027'.

Op lokaal niveau hebben we naast het lokale Sport- en Beweegakkoord 2020 een accommodatiebeleid opgesteld. Het accommodatiebeleid richt zich onder andere op een duurzaam aanbod van sportvoorzieningen. Ook is er een speeltuinenbeleid. Het speeltuinenbeleid is gericht op het aanbieden van voldoende speelvoorzieningen in de openbare ruimte.

Opgaven en ontwikkelingen:

1. 2026 is een beleidsmatig overgangsjaar

In juli 2026 verloopt het landelijke Sportakkoord II en na 2026 de Brede SPUK-regeling. De Brede SPUK is een rijksuitkering aan gemeenten waarmee verschillende thema's en akkoorden — zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Sportakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) — worden samengevoegd in één integrale financieringsregeling. Het doel is gemeenten te stimuleren tot een samenhangende aanpak voor gezondheid, sport, cultuur, sociale basis en preventie.

Het lokale Sport- en Beweegakkoord 2020 gemeente Stein is alleen dit jaar nog van toepassing. In 2026 wordt ambtelijk onderzocht hoe het sport- en beweegbeleid vanaf 2027 kan worden vormgegeven.

2. Blijvende aandacht voor gezondheidsachterstanden

Zuid-Limburg kampt al heel lang met een zeer hardnekkige gezondheidsachterstand. Inwoners van deze regio leven korter en minder jaren in goede gezondheid. Vaak ontstaat de achterstand al aan het begin van het leven. Bijvoorbeeld door vroeggeboorte, overgewicht, achterstand op school, armoede of stress bij ouders. De achterstand wordt van generatie op generatie doorgegeven. De 16 Zuid-Limburgse gemeenten, de GGD, de Provincie Limburg en vele partners willen samen de trend doorbreken. In 2030 willen we de gezondheidsachterstand van Zuid-Limburg met een kwart hebben ingelopen ten opzichte van de rest van Nederland. Dat is onze gezamenlijke ambitie. Ook wel de Trendbreuk-ambitie genoemd.

3. Regionale samenwerking in relatie tot sport en bewegen

In maart 2026 hebben alle wethouders sport van gemeenten in Zuid-Limburg het zogenaamde Regionaal Bestuursakkoord sport en bewegen getekend met als doel samenwerking op het gebied van sport en bewegen op Zuid-Limburg niveau te versterken. De komende twee jaar staat in teken om samen met andere gemeenten de samenwerking te verdiepen.

Samenwerkingsverbanden:

De uitvoering van het sport en beweegbeleid van de gemeente Stein is grotendeels belegd bij Ecsplora. De gemeente is de opdrachtgever. De opdrachtnemer (Ecsplora) ontvangt een subsidie.

Financieel beeld (op hoofdlijnen):

Binnen het thema sportbeleid zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Mate van beleidsvrijheid:

De gemeente Stein ontvangt verschillende specifieke uitkeringen van de Rijksoverheid. Met deze middelen wordt onder andere de uitvoering van de sportbeleid gefinancierd. De gemeente kan deze middelen grotendeels naar eigen inzicht besteden. Wel moeten we rekening houden met landelijke kaders, doelen en ontwikkelingen.

Sportaccommodaties

Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft het gemeentelijke aanbod aan sportaccommodaties en de maatschappelijke betekenis daarvan. De focus ligt op het voorzieningenniveau ('wat'): welke accommodaties er zijn, hoe deze worden gebruikt en welke ontwikkelingen daarop van invloed zijn. De wijze van technisch en financieel beheer (onderhoud, verduurzaming, instandhouding) is uitgewerkt in het afzonderlijke hoofdstuk Accommodatiebeheer.

Waar gaat dit thema over

Het betreft de gemeentelijke binnen- en buitensportvoorzieningen:

- Buitensportaccommodaties voor voetbal (3x) en tennis (3x) (met ontwikkelingen richting combinatie tennis/padel);
- Gymzalen (klein) (2x), sportzalen (middelgroot) (2x) en 1 sporthal (groot);
- Een binnenzwembad in het Steinerbos, met een breed gebruik door verschillende doelgroepen.

De gemeente is eigenaar van het merendeel van de sportaccommodaties en faciliteert het gebruik door verenigingen, onderwijs en inwoners. Exploitatie en dagelijks gebruik liggen grotendeels bij verenigingen en andere gebruikers.

De voorzieningen zijn gespreid over de kernen en vormen een basis voor sport, bewegen, ontmoeting en leefbaarheid.

Belang voor de gemeente

Sportaccommodaties:

- Dragen bij aan gezondheid, participatie en sociale samenhang;
- Ondersteunen verenigingsleven en onderwijs;
- Vormen een substantieel onderdeel van het gemeentelijk vastgoed.

Keuzes rondom instandhouding, vervanging en uitbreiding hebben zowel maatschappelijke als structurele financiële gevolgen (onderhoud, kapitaallasten en exploitatie).

Beleidsmatige stand van zaken

Vastgesteld beleid of uitvoeringskaders

Het beleid is gericht op een toegankelijk en gespreid aanbod van sportvoorzieningen.

De gemeente treedt op als eigenaar en facilitator; verenigingen zijn primair verantwoordelijk voor gebruik en exploitatie. Onderhoud en vervanging vallen binnen de gemeentelijke vastgoedkaders.

Lopende trajecten en besluiten

- Vernieuwing en modernisering van buitensportaccommodaties, waaronder ontwikkelingen rondom tennis en padel;
- Onderhoud, verduurzaming en efficiënter gebruik van binnensportaccommodaties en het zwembad.

Relevante externe ontwikkelingen

- Stijgende bouw-, energie- en onderhoudskosten;
- Verduurzamingseisen;
- Veranderende sportbehoeften en demografische ontwikkelingen.

Opgaven en ontwikkelingen

Huidige en voorziene opgaven

- Renovatie en vervanging van verouderde accommodaties;
- Verduurzaming van gebouwen en installaties (met name binnensportaccommodaties en zwembad);
- Tijdige voorbereiding van investeringsmomenten.

Ontwikkelingen die impact hebben

- Nieuwe sportvormen, zoals padel, vragen om aanpassing van bestaande sportparken;
- Toenemend belang van multifunctioneel gebruik;
- Kostenontwikkelingen in bouw, energie en onderhoud.

Aandachtspunten

- Behouden van een passend voorzieningenniveau per kern;
- Beheersbaar houden van structurele lasten;
- Afstemming tussen maatschappelijke behoefte en financiële draagkracht.

Samenwerkingsverbanden

De gemeente vervult primair de rol van eigenaar en regisseur. Sportaccommodaties worden gebruikt en deels beheerd door sportverenigingen. Daarnaast vindt samenwerking plaats met onderwijs en maatschappelijke partners.

Er zijn geen bovenregionale samenwerkingsconstructies die bepalend zijn voor dit thema. Financiële verplichtingen vloeien voornamelijk voort uit eigenaarschap en onderhoud, niet uit samenwerkingsverbanden.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema sportaccommodaties zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Voor dit thema ontvangt de gemeente van het Rijk een specifieke uitkering: Sport. In 2026 bedraagt deze uitkering € 281.000. Deze middelen worden ingezet als ondersteuning voor de financiering van activiteiten in het kader van sport.

Als dekking voor de jaarlijkse kapitaallasten van de investering verduurzaming sporthal Merode is in 2025 een bruteringsreserve gevormd ter hoogte van 3,5 miljoen.

Mate van beleidsvrijheid

De gemeente heeft beleidsvrijheid in het bepalen van het voorzieningenniveau per kern en in de prioritering van investeringen.

Deze ruimte wordt begrensd door eigendomsposities, bestaande afspraken met verenigingen, wettelijke verplichtingen en financiële kaders.

Kunst, cultuur en bibliotheekwerk

Inleiding

Kunst en cultuur zijn in Stein geen bijzaak, maar onderdeel van het dagelijks leven in alle kernen. Ze dragen bij aan een levendige gemeenschap, ontmoeting, identiteit, talentontwikkeling en verbondenheid. Het gemeentelijk kunst- en cultuurbeleid "Cultuur: Maak het mee!" en de bijbehorende Uitvoeringsagenda 2023–2027 (in werking getreden per januari 2024) vormen het

actuele kader voor de uitvoering. Binnen dit beleidsterrein vallen onder meer cultuurparticipatie, cultuureducatie, ondersteuning van stichtingen en verenigingen, kunst en monumenten in de openbare ruimte, erfgoed en archeologie, bibliotheekwerk en leesbevordering.

Het thema kunst, cultuur, erfgoed en bibliotheekwerk omvat de voorzieningen, activiteiten en samenwerkingen die samen de culturele infrastructuur van Stein vormen. Dit betreft onder meer de bibliotheek, musea, muziekonderwijs, verenigingen, culturele initiatieven en erfgoedorganisaties. De gemeente richt zich op het ondersteunen van deze infrastructuur, het stimuleren van samenwerking tussen culturele instellingen, verenigingen en onderwijs en het zichtbaar maken van kunst en erfgoed in de openbare ruimte. De bibliotheek vervult daarbij een belangrijke rol op het gebied van lezen, basisvaardigheden en digitale inclusie. Kunst, cultuur, erfgoed en bibliotheekwerk dragen bij aan de leefbaarheid en sociale samenhang in de kernen van Stein. Culturele organisaties en verenigingen fungeren als ontmoetingsplek en dragen bij aan het behoud en de ontwikkeling van de lokale identiteit. Via cultuureducatie en leesbevordering wordt daarnaast gewerkt aan talentontwikkeling, taalvaardigheid en gelijke kansen voor kinderen en jongeren. Het bibliotheekwerk speelt hierbij een belangrijke rol in het versterken van basisvaardigheden en het tegengaan van laaggeletterdheid.

Beleidsmatige stand van zaken

Het beleidsterrein wordt uitgevoerd op basis van het beleidskader Cultuur: Maak het mee! (2023–2027) en de bijbehorende uitvoeringsagenda. De uitvoering richt zich op het versterken van de culturele infrastructuur en het ondersteunen van initiatieven uit de samenleving. Belangrijke instrumenten zijn onder meer de subsidieregeling Cultuur en Kunst, de inzet van een cultuurcoach, de organisatie van cultuurcafés en structureel overleg met kunst,- cultuur- en erfgoedpartners. Binnen het bibliotheekwerk wordt samengewerkt met Stichting De Domijnen en onderwijsinstellingen aan leesbevordering en basisvaardigheden, onder andere via programma's als BoekStart en De Bibliotheek op School.

Opgaven en ontwikkelingen

De komende periode ligt de focus op het verder versterken van de culturele basis en het vergroten van samenwerking en zichtbaarheid binnen het culturele veld.

Belangrijke ontwikkelingen zijn onder andere:

- verdere implementatie en evaluatie van de subsidieregeling Cultuur en Kunst;
- versterking van cultuureducatie (o.a. CMK) en talentontwikkeling voor jongeren;
- ontwikkeling van een culturele kaart van Stein;
- ontwikkeling van een digitaal erfgoedplatform;
- inventarisatie, nulmeting en meerjarenonderhoudsplanung van kunst en monumenten in de openbare ruimte;
- opstellen criteria en plaatsingskader nieuwe kunstwerken
- opstellen van een collectiestrategie voor de gemeentelijke kunstcollectie;
- penvoerderschap van de regionale samenwerking Bandkeramiek Zuid-Limburg (Stein, Maastricht, Sittard-Geleen en Beek), gericht op het ontwikkelen van een gezamenlijke erfgoedlijn rond de oudste landbouwcultuur van Nederland, met projecten op het gebied van publieksbereik, educatie en ruimtelijke zichtbaarheid;
- voorbereiding op de verwachte nieuwe bibliotheekwet (2026) en het bijbehorende meerjarenplan bibliotheek;
- versterking van de doorlopende leeslijn van de eerste 1000 dagen tot en met het voortgezet onderwijs;
- een regionale gezinsgerichte aanpak van laaggeletterdheid in samenhang met programma's als Kansrijke Start, Taalrijke Start en Trendbreuk.

Samenwerkingsverbanden

De uitvoering van het beleid vindt plaats in samenwerking met lokale, regionale en provinciale partners, waaronder culturele instellingen, musea, erfgoedorganisaties, onderwijsinstellingen, verenigingen en vrijwilligersorganisaties. Daarnaast wordt samengewerkt met omliggende gemeenten en regionale partners aan gezamenlijke kunst-, cultuur- en erfgoedprojecten en initiatieven op het gebied van taalvaardigheid. De gemeentelijke beleidsvelden waarmee wordt samengewerkt zijn onder andere toerisme, groen, accommodaties, sociaal, communicatie en economie.

Financieel beeld (in hoofdlijnen)

Binnen het thema kunst, cultuur, erfgoed en bibliotheekwerk zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming. Deze middelen worden onder andere ingezet voor subsidies aan culturele instellingen, stichtingen en verenigingen, het bibliotheekwerk en de uitvoering van kunst-, cultuur- en erfgoedprojecten.

Mate van beleidsvrijheid

Het beleidskader Cultuur: Maak het mee! loopt tot en met 2027. Binnen dit kader kan via de uitvoeringsagenda jaarlijks invulling worden gegeven aan nieuwe accenten en projecten. Bij een toekomstige actualisatie van het beleid kan worden voortgebouwd op de ervaringen uit de huidige uitvoeringsperiode en kunnen nieuwe accenten worden gelegd op basis van maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften uit het culturele veld.

Openbaar groen

Inleiding

Binnen de Gemeente Stein bestaat het openbaar groen onder andere uit het Bunder- en Elslooërbos, het rivierenlandschap langs de Maas, plantsoenen, bermten, bomen, hagen en overige gemeentelijke groenvoorzieningen. Deze onderdelen maken deel uit van de openbare ruimte en dragen bij aan biodiversiteit, waterberging, klimaatadaptatie, gezondheid, recreatie en verblijf.

Beleidsmatige stand van zaken

Vastgesteld beleid en uitvoeringskaders: Groenbeleidsplan gemeente Stein 2016 en beleidsregel behoud van gemeentelijke bomen 2015.

Lopende trajecten en besluiten: ecologisch bermbeheer, opstellen gemeentelijke plantenlijst voor projecten, bewustwording voor het vergroenen van private percelen en uitvoering Rotonde visie voor het vergroenen van alle rotondes in de gemeente Stein.

Opgaven en ontwikkelingen

- Vergroening als uitgangspunt bij (her)inrichtingen en reconstructies;
- LEADER aanvraag vanuit DOP Maasbendj voor een dorpsgaard en vergroening van het dorp;
- Opkomst van de Aziatische hoornaar;
- Uitbreiding ecologisch maaibeheer en bewustwording creëren rondom dit beheer.

Relevante externe ontwikkelingen: Limburgs Offensief Stikstof (LOS) waarin het Bunder- en Elslooërbos als focusgebied is gekozen.

Samenwerkingsverbanden

Rivierpark Maasvallei, Stichting Limburgs Landschap Staatsbosbeheer, Consortium Grensmaas, Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg.

Financiële verplichtingen voortvloeiend uit samenwerking:

- Bijdrage aan Rivierpark Maasvallei van € 23.320 per jaar
- Bijdrage aan Stichting Limburgs Landschap van € 76.753 per jaar

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema openbaar groen zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Mate van beleidsvrijheid

Steeds meer nieuwe wetgeving en regels vanuit Europa, het rijk en de provincie. Green deals vanuit Europa. Wet Natuurbescherming (valt onder de Omgevingswet) vanuit het Rijk. Limburgs Offensief Stikstof (LOS) vanuit de provincie Limburg.

Steinerbos

Inleiding

De gemeente Stein is enig aandeelhouder van Steinerbos BV. Het zwembad wordt als basisvoorziening gezien. Verenigingen maken gebruik van het zwembad en de basisscholen doen hier schoolzwemmen dat de gemeente Stein financiert.

Waar gaat dit thema over:

In april 2025 heeft de gemeenteraad extra incidentele en structurele middelen beschikbaar gesteld voor Steinerbos BV. Het gaat om de volgende zaken:

1. Aankoop van de binnenspeeltuin van Neptunus BV. door de Gemeente Stein en deze vervolgens te verhuren aan Steinerbos BV.
2. De jaarlijkse indexering van de exploitatiebijdrage met terugwerkende kracht te indexeren conform CPI actualisatie en dit aan Steinerbos BV uit te betalen.
3. Het geactualiseerde meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor het recreatiepark en de jaarlijkse extra kosten te vergoeden aan Steinerbos BV.
4. Financiële bijdrage (financiering) om openstaande schulden uit de coronatijd te financieren. Te weten de teruggave NOW Regeling en de uitgestelde betaling loonbelasting.

Beleidsmatige stand van zaken

De gemeente heeft een exploitatieovereenkomst afgesloten met Steinerbos BV voor de periode tot en met 31 december 2030.

Opgaven en ontwikkelingen

In de komende bestuursperiode zal een besluit genomen moeten worden over eventuele voortzetting over deze exploitatieovereenkomst. Steinerbos BV zal in 2026 een toekomstplan presenteren aan de raad.

Samenwerkingsverbanden

De gemeente Stein heeft een exploitatieovereenkomst afgesloten met Steinerbos BV.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema Openbaar groen en (openlucht) recreatie zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

De netto structurele bijdrage aan Steinerbos:

	2026	2027	2028	2029
Exploitatiebijdrage gemeente Steinerbos (CPI)	641.292	655.977	671.101	686.680
Reservering voor onderhoud	-327.467	-332.737	-338.164	-343.208
Huur Steinerbos, brasserie en binnenspeeltuin	-243.529	-249.860	-256.356	-263.032
De feitelijke bijdrage aan de BV	70.296	73.380	76.581	80.440

In 2025 is een reserve gevormd ter hoogte van 2,2 miljoen voor een incidentele bijdrage. Van deze reserve is in 2026 nog 1,1 miljoen beschikbaar.

Toerisme en recreatie

Inleiding

Sinds 2018 geeft de gemeente Stein vorm aan de toeristische positionering van onze gemeente als Hart van de Maasvallei. Dat doen we door middel van:

- het opbouwen en verfijnen van de toeristische infrastructuur, denk aan het creëren van wandel-en fietspaden, rivierparkings en routing en signing;
- de promotie en marketing van onze gemeente door het maken van wandelroutes en fietsroutes die worden uitgegeven in diverse brochures en worden vermeld op de toeristische website en
- het versterken van de (groene) hotspots zoals het kasteelpark Elsloo en de kasteel Stein.

Wij zetten in op extensieve recreatie. De belangrijkste doelgroepen zijn wandelaars en fietsers. De inzet is vooral om de unieke erfgoedparels en groene hotspots nog mooier te maken, kwalitatieve wandel- en fietsroutes met bijbehorende informatie aan te bieden en de verkeersstromen te begeleiden. Massatoerisme en grote evenementen die niet passen binnen het profiel van Hart van de Maasvallei worden niet actief gestimuleerd.

Het is van belang om te benadrukken dat toerisme niet alleen gaat om het aantrekken van extra bezoekers van buiten de gemeente en/of regio. Een belangrijk doel is ook om de leefomgeving mooier en aangenamer te maken voor de eigen inwoners die als recreant een belangrijke doelgroep vormen. Toerisme draagt bij aan brede welvaart, verbetering van de unieke omgevingskwaliteiten (erfgoed en groene hotspots) en zorgt voor een prettig woon- en leefklimaat voor de eigen inwoners. Ook draagt toerisme economisch bij aan het behoud van voorzieningen in de kernen zoals horecavoorzieningen.

Beleidsmatige stand van zaken

De toeristische visie Hart van de Maasvallei 2023-2026 is leidend voor het toeristisch beleid. Op basis van de uitgangspunten van deze visie wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma door het college vastgesteld. Conform afspraak wordt de gemeenteraad tweemaal per jaar geïnformeerd over de stand van zaken.

In de toeristische visie is als uitgangspunt genomen dat toerisme niet van bovenop moet worden opgelegd. Wanneer initiatieven uit de samenleving komen, is er meer draagvlak en fungeren de inwoners als trotse ambassadeurs. Daarom werken wij intensief samen met de toeristische werkgroep Maaskentj (vrijwilligers die de musea, de ondernemers en inwoners vertegenwoordigen). Voor de promotie en marketing is een langjarig convenant afgesloten met Visit Zuid-Limburg. In 2028 moet dit convenant opnieuw worden vernieuwd.

In Zuid-Limburg is ook een toeristische samenwerking op basis van de vastgestelde visie Vrijetijdseconomie 2030. Op basis daarvan neemt de gemeente Stein deel aan een aantal gezamenlijke langlopende projecten zoals het wandelknooppuntennetwerk, het dataportaal en dragen we bij aan de projectorganisatie.

Opgaven en ontwikkelingen

In de jaren 2018-2025 is vooral gewerkt aan de opbouw en verfijning van de toeristische infrastructuur. Hierbij zijn geen heel grote ingrepen meer te verwachten. Vanaf 2026 wordt ingezet op het promoten van Stein als Hart van de Maasvallei, grensoverschrijdende samenwerking o.a. met het kasteel van Leut (project Grenzeloze Liefde) en productverbreding in samenwerking met lokale partners en de buurgemeenten in de Grensmaasvallei.

Samenwerkingsverbanden

- convenant Visit Zuid-Limburg;
 - deelname aan projectorganisatie samenwerking toerisme Zuid-Limburg;
 - deelname aan het Rivierpark Maasvallei;
 - samenwerking met de toeristische werkgroep Maaskentj;
 - samenwerking met Stichting Limburgs Landschap t.a.v. de kasteelpark Elsloo en kasteel Stein.
- De gemeentelijke beleidsvelden waar de samenwerking mee wordt gezocht zijn cultuur, erfgoed, groen, communicatie en economie.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema toerisme en recreatie zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Voor de uitvoering van incidentele projecten is een reserve uitvoeringsagenda toerisme 2023-2026 gevormd. De hoogte van deze reserve bedraagt € 592.000.

Mate van beleidsvrijheid

De toeristische visie loopt af eind 2026. Daarna kan een nieuwe visie worden gemaakt. Hierin kunnen nieuwe en andere accenten worden gelegd door middel van uitvoering van nieuwe projecten, waarbij wordt voortgebouwd op Stein als Hart van de Maasvallei.

Sociaal Domein

Sociale basis

Inleiding

De sociale basis vormt het fundament onder het sociaal domein in de gemeente Stein. Binnen de gemeente Stein streven we naar een Stein waarin iedereen mee kan doen. Niet voor alle inwoners is deelname aan de samenleving vanzelfsprekend. Binnen de gemeente zijn daarom verschillende vormen van ondersteuning, activering en ontmoeting georganiseerd.

De sociale basis bestaat uit het geheel aan informele en laagdrempelige voorzieningen, netwerken en initiatieven die bijdragen aan zelfredzaamheid, participatie en onderlinge ondersteuning van inwoners. Hierbij spelen naast professionele organisaties ook vrijwilligers, verenigingen, werkgevers en het sociale netwerk van inwoners een rol.

In de Strategische Toekomstvisie 2040 is als toekomstdoel opgenomen dat Stein in 2040 beschikt over een sociale, veerkrachtige basis en vitale wijken en kernen. De sociale basis is daarmee een belangrijk onderdeel van het bredere sociaal-maatschappelijke beleid.

De sociale basis gaat over de voorzieningen en initiatieven in de gemeente die voor iedereen toegankelijk zijn en die bijdragen aan meedoen in de samenleving. Het gaat om ondersteuning, ontmoeting en activiteiten in wijken en kernen die helpen om problemen te voorkomen en inwoners zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren.

Hieronder vallen onder andere de toegang tot laagdrempelige hulp en informatie, welzijnswerk, ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers, de DOPsgewijze aanpak en preventieve inzet op thema's zoals gezondheid en financiële gezondheid. Daarbij wordt ingezet op het vroeg signaleren

**Dat maakt
Stein voor mij...**

van onder meer geldzorgen, zodat zwaardere ondersteuning waar mogelijk kan worden voorkomen. De sociale basis vormt daarmee het eerste vangnet binnen het sociaal domein.

Een sterke sociale basis en vitale wijken dragen direct bij aan het realiseren van de maatschappelijke doelen van de gemeente Stein. Door te investeren in sociale veerkracht worden problemen in een vroeg stadium gesignaleerd en aangepakt, waardoor zwaardere en duurdere vormen van zorg en interventie worden voorkomen. Dit versterkt de zelfredzaamheid en participatie van inwoners, bevordert sociale cohesie en zorgt voor veiligere, leefbare en aantrekkelijke wijken. Voor de gemeente betekent dit ook een efficiënter gebruik van middelen, meer betrokken inwoners en een robuust sociaal netwerk dat kan ondersteunen bij crises of veranderingen in de samenleving. Kortom, het versterken van de sociale basis draagt bij aan duurzame veerkracht en leefbaarheid op lange termijn.

Beleidsmatige stand van zaken:

Binnen de gemeente is het beleid voor de sociale basis verankerd in onder meer:

Beleidsplan Sociaal Domein

Het beleidsplan Sociaal Domein is opgesteld in 2017. In 2023 is het beleidsplan met 3 jaar verlengd.

Beleidsplan Schuldhulpverlening en Budgetbeheer

Het beleidsplan Schuldhulpverlening en budgetbeheer 2023-2026 loopt tot 31 december 2026. Dit beleidsplan beschrijft hoe gemeente Stein haar dienstverlening aan inwoners met geldzorgen inricht om de financiële gezondheid van haar inwoners te verbeteren. Dit omvat zowel de (preventieve) aanpak van schulden als het gemeentelijk minimabeleid.

De Lokale Inclusie Agenda 2024-2027

De lokale inclusie agenda van de gemeente Stein is gericht op het bevorderen van gelijke kansen en de participatie van alle inwoners in de samenleving, ongeacht hun achtergrond, beperking of sociaaleconomische status. De gemeente streeft ernaar dat alle mensen kunnen meedoen, erbij horen en zich gewaardeerd voelen.

Relevante externe ontwikkelingen

Landelijk is er toenemende aandacht voor het versterken van bestaanszekerheid en het voorkomen van schuldenproblematiek. In wetgeving en landelijke programma's wordt steeds meer nadruk gelegd op vroegsignalering van financiële problemen en een preventieve aanpak.

Daarnaast hebben maatschappelijke ontwikkelingen, zoals stijgende kosten van levensonderhoud en veranderingen in de bevolkingssamenstelling, invloed op de vraag naar ondersteuning. Vergrijzing en de toenemende druk op informele zorg en vrijwilligerswerk vragen blijvende aandacht voor een sterke sociale basis.

Ook digitalisering van dienstverlening speelt een rol. Voor een deel van de inwoners kan dit een drempel vormen bij het vinden van ondersteuning of regelingen.

Opgaven en ontwikkelingen

Binnen het sociaal domein wordt gewerkt aan een sociaal maatschappelijke visie. Besluitvorming staat gepland voor 2026. Zodra deze is vastgesteld zal ook het beleidsplan Sociaal domein worden herzien. Vanuit de IZA middelen is er een samenwerking tussen alle 16 Limburgse gemeenten om de sociale basis te versterken. Dit doen we door uitvoering te geven aan het transformatieplan Sociale Wifi.

Uit onderzoek in 2024 naar de senioren binnen de gemeente Stein blijkt dat meer inzicht nodig is in deze doelgroep. Op dit moment loopt een aanvullend onderzoek onder de 60plussers om meer inzicht te krijgen in deze doelgroep zodat we ze beter kunnen ondersteunen. Deze doelgroep hebben we tijdens ons eerdere onderzoek niet kunnen bereiken.

Het beleidsplan Schuldhulpverlening en Budgetbeheer 2023–2026 is gebaseerd op de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) en aanverwante wetgeving. De wet verplicht gemeenten om iedere vier jaar een nieuw beleidsplan vast te stellen. In 2026 wordt daarom een nieuw beleidsplan Schuldhulpverlening en Budgetbeheer opgesteld.

Uit onderzoek naar de financiële gezondheid van inwoners van de gemeente Stein in 2023 blijkt dat de bekendheid van minimaregelingen onder een deel van de doelgroep beperkt is. Het vergroten van de bekendheid en het bereik van deze regelingen vormt daarmee een blijvende opgave. Ook landelijk is er toenemende aandacht voor het beter bereiken van de doelgroep en voor verschillen tussen gemeenten in de toegang tot minimaregelingen.

Om de toegankelijkheid en duidelijkheid voor inwoners te verbeteren, wordt het minimabeleid waar mogelijk afgestemd met de omliggende gemeenten in de Westelijke Mijnstreek (Sittard-Geleen en Beek). Deze afstemming richt zich op de inhoud van regelingen, de uitvoering en de communicatie richting inwoners. Besluitvorming blijft plaatsvinden door het eigen college en de gemeenteraad.

Samenwerkingsverbanden

IZA transformatieplan, gezamenlijk met alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema sociale basis zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Voor dit thema ontvangt de gemeente van het Rijk de volgende specifieke uitkeringen:

- De Brede SPUK. Deze middelen worden ingezet voor de financiering van de versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. In 2026 bedraagt deze uitkering circa € 445.000.
- Specifieke uitkering integraal zorgakkoord (IZA). Deze middelen worden ingezet om de sociale basis te versterken. Het definitieve bedrag van deze uitkering voor 2026 is nog niet bekend, maar bedraagt ten minste € 143.000.
- Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. Deze middelen worden ingezet om Oekraïense vluchtelingen op te vangen en te ondersteunen. De hoogte van deze uitkering wordt gebaseerd op een vast normbedrag per opvangplek per dag, het normbedrag voor 2026 is nog niet bekend. In 2025 bedroeg deze uitkering € 970.500.
- Wet inburgering 2021. Deze middelen worden ingezet om inburgeringsvoorzieningen te organiseren en financieren. De hoogte van de uitkering 2026 is nog niet bekend. In 2025 bedroeg deze uitkering € 223.000.

Mate van beleidsvrijheid

De uitvoering van schuldhulpverlening is wettelijk verankerd in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Binnen de kaders van deze wet hebben gemeenten beleidsvrijheid in de wijze waarop de dienstverlening wordt ingericht. Dit betreft onder andere keuzes in de organisatie van schuldhulpverlening, het ambitieniveau van preventie en vroegsignalering van schulden en de inrichting van budgetbeheer en nazorg.

Ook binnen het minimabeleid bestaat beleidsvrijheid. Gemeenten bepalen zelf welke regelingen worden aangeboden, voor welke doelgroep deze toegankelijk zijn en op welke wijze inwoners hierover worden geïnformeerd en bereikt. Tegelijkertijd vindt uitvoering plaats binnen landelijke kaders en financiële mogelijkheden.

Wmo algemeen en Wmo eerstelijnsvoorzieningen

Inleiding

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 heeft als doel dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en volwaardig kunnen meedoen in de samenleving.

De Wmo van onze gemeente draagt hieraan bij door ondersteuning te bieden bij zelfredzaamheid en participatie, zoals hulp bij het huishouden, begeleiding, dagbesteding, woningaanpassingen, beschermd wonen en ondersteuning van mantelzorgers. De gemeente heeft hierbij zowel een regierol als een faciliterende rol: zij onderzoekt samen met inwoners wat nodig is, stimuleert eigen kracht en het sociale netwerk, en organiseert waar nodig maatwerkvoorzieningen.

Binnen de Wmo kan er onderscheid gemaakt worden tussen algemene voorzieningen en eerstelijnsvoorzieningen.

- Algemene voorzieningen zijn voorzieningen die voor inwoners goed toegankelijk zijn, zonder dat hiervoor een indicatie of uitgebreid onderzoek nodig is. Deze voorzieningen zijn gericht op preventie, ontmoeting en lichte ondersteuning, en helpen om zwaardere vormen van zorg waar mogelijk te voorkomen. Denk hierbij aan activiteiten in het buurthuis waar iedereen aan mee kan doen.
- Eerstelijnsvoorzieningen zijn voorzieningen waarvoor je een indicatie van de gemeente nodig hebt (een maatwerkvoorziening). Denk hierbij aan geïndiceerde hulp bij het huishouden, begeleiding of een elektrische rolstoel.

Voor gemeente Stein staat voorop dat inwoners zo veel mogelijk zelfredzaam zijn en (met passende ondersteuning waar nodig) prettig en veilig in hun eigen vertrouwde omgeving kunnen wonen.

Beleidsmatige stand van zaken

Vastgesteld in 2026:

- Het Beleidskader Wmo Toezicht, het handavingsplan en het uitvoeringsplan Wmo Toezicht. De gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein hebben in 2025 gezamenlijk een nieuw beleidskader voor het Wmo-toezicht ingevoerd. Daarbij ligt de nadruk op zowel de kwaliteit als de rechtmatigheid van de ondersteuning aan inwoners. Door de samenwerking worden krachten gebundeld, wordt de toezichtdruk voor zorgaanbieders beperkt en worden signalen van mogelijke knelpunten eerder opgepakt.
- Beleidsregels Maatschappelijke ondersteuning gemeente Stein 2026
- Besluit Wmo gemeente Stein 2026

In 2026 lopende volgende aanbestedingen/inkooptrajecten:

- Inkooptraject trapliften 2026;
- Inkooptraject safehouses 2026;
- Inkooptraject algemene voorziening persoonsgebonden wasservice 2026.

Relevante externe ontwikkelingen (wetgeving, demografie etc.):

Transformatieplannen

De overheid heeft met het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ingezet op een toekomstbestendig zorg- en ondersteuningsstelsel.

Door vergrijzing, toenemende zorgvraag, personeelstekorten en stijgende kosten is een verschuiving nodig van zorg naar gezondheid en van individueel naar regionaal samenwerkend.

De kern van deze plannen is het versterken van de sociale basis, preventie en het verbeteren van

de mentale gezondheid, met als doel de zorg toegankelijk en betaalbaar te houden.

In de uitvoering betekent dit:

- Een versterkte focus op preventie en de sociale basis;
- het stimuleren van algemene voorzieningen en vroegsignalering;
- intensievere samenwerking met zorg, welzijn en verzekeraars.

Domeinoverstijgend werken is hierbij de norm, met als doel zwaardere zorg te voorkomen en inwoners zo lang mogelijk zelfstandig en gezond te laten participeren.

Wmo heeft betrokkenheid bij en/of raakvlak met de volgende plannen:

- Transformatieplan Mentale Gezondheid;
- Pluswijken en Kernaanpakken (versterking sociale basis) Waaronder de kernaanpakken: Doorbraakmethode, PlusPraktijken (huisartsen), Welzijn op Recept en een kernteam ouderen;
- Transformatie Jeugdhulp (regio Zuid-Limburg).

Opgaven en ontwikkelingen in het sociaal domein:

- *Integraal werken*
Vanuit de uitgangspunten van de transformatieplannen wordt steeds meer integraal samengewerkt met jeugd, participatie, zorg en welzijn, zodat inwoners sneller passende ondersteuning ontvangen. Zo is in de afgelopen periode de samenwerking met de regionale casemanagers dementie verder versterkt. Daarnaast nemen digitalisering, toegankelijkheid en inclusie een steeds belangrijker plaats in binnen deze ontwikkelingen. Tegelijkertijd vragen landelijke veranderingen en financiële kaders om duidelijke keuzes in beleid en uitvoering.
- *Welzijnswerk*
De toenemende druk op het sociaal domein vraagt om een sterk en toegankelijk voorliggend veld. Welzijnswerkers zijn zichtbaar aanwezig in de wijk en spelen een sleutelrol in het vroegtijdig signaleren van hulpvragen. Vanuit de wijkinformatiepunten en buurtcentra bieden zij laagdrempelige ondersteuning op meerdere levensdomeinen en, waar nodig, toeleiding naar gemeentelijke maatwerkvoorzieningen. Het welzijnswerk heeft daarbij aandacht voor mentale gezondheid. In de regio wordt ingezet op duurzame, laagdrempelige initiatieven en op een versterkte samenwerking met huisartsen, onder meer via de inzet van de praktijkondersteuner huisarts (POH) sociaal.
- *Beschermd wonen*
De invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel voor Beschermd wonen zijn controversieel verklaard. Het woonplaatsbeginsel en het nieuwe objectieve verdeelmodel moeten ervoor zorgen dat gemeenten zelf verantwoordelijk worden voor deze vorm van ondersteuning. De streefdatum was uitgesteld naar 1 januari 2026 maar dit is niet haalbaar gebleken. De geplande invoering is opnieuw uitgesteld en er is momenteel geen nieuwe streefdatum bekend. Ook het objectieve verdeelmodel voor de middelen die gemeenten ontvangen voor beschermd wonen ordt nog niet ingevoerd. Dat is immers onlosmakelijk verbonden met het woonplaatsbeginsel. De centrumgemeenten blijven het budget in 2026 dus ontvangen op basis van het huidige historische verdeelmodel.
- *Eigen bijdrage Wmo*
Het wetsvoorstel om de Wmo-eigen bijdrage inkomens- en vermogensafhankelijk te maken in plaats van het vaste abonnementstarief is in juni 2025 controversieel verklaard en ligt stil. Daarmee blijft in 2026 het huidige vaste tarief van maximaal €21,80 per maand van kracht.
Het kabinet was voornemens om per 2027 hogere inkomens een hogere eigen bijdrage te laten betalen, oplopend tot maximaal €328 per maand. Voor lagere inkomens zou een beperkt bedrag blijven gelden. Door maatschappelijke zorgen over financiële druk en

mogelijke zorgmijding is de verdere behandeling van het voorstel voorlopig stopgezet.

Samenwerkingsverbanden:

Regiosamenwerking westelijke mijnstreek

Gemeente Stein maakt onderdeel van de regiosamenwerking westelijke mijnstreek. Gemeente Sittard-Geleen, Beek en Stein zijn samen onderdeel van deze samenwerking.

Binnen deze samenwerking is gemeente Sittard-Geleen gemandateerd om het contractmanagement, contractbeheer, leveranciersmanagement van Wmo-maatwerkvoorzieningen, leerlingenvervoer, uitvoering van Beschermd Wonen en safehouses en Wmo Toezicht uit te voeren namens de drie gemeenten. Gemeenten Stein en Beek betalen jaarlijks aan gemeente Sittard-Geleen volgens een verdeelsleutel een bedrag voor deze diensten (gemeente Sittard-Geleen 69% van de kosten, gemeente Beek 12% van de kosten en gemeente Stein 19% van de kosten).

Binnen de regiosamenwerking vindt er structureel overleg plaats tussen de drie gemeenten om elkaars kennis en expertise zo goed mogelijk te benutten. Hierbij blijft er ruimte voor eigen keuzes, met blijvende aandacht voor de kwaliteit van zorg en ondersteuning voor onze inwoners.

Overkoepelende regioplannen

Zuid-Limburg is aangewezen als een groeiregio die extra inzet op gezondheid en een actieve leefstijl. Gemeente Stein sluit aan bij deze transformatieplannen als onderdeel van een van de 16 aangesloten Zuid-Limburgse gemeenten.

Financieel beeld

Binnen het thema Wmo algemeen en Wmo eerstelijnsvoorzieningen zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Voor de uitvoering van (delen van) dit thema werkt de gemeente samen binnen de verbonden partij Omnibuzz. Hiervoor is een gemeentelijke bijdrage begroot van circa € 434.000 per jaar. De financiële risico's en ontwikkelingen binnen deze verbonden partij worden gemonitord via de paragraaf Verbonden Partijen in de begroting en jaarstukken.

De Wmo is een open-einderegeling, waarbij de gemeente op grond van de wettelijke zorgplicht ondersteuning moet bieden aan alle inwoners die daarvoor in aanmerking komen.

Jeugdpreventie

Inleiding

De gemeente Stein zet in op een sterke sociale basis voor kinderen en jongeren. Jeugdpreventie is gebundeld in de aanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Deze aanpak richt zich op het versterken van beschermende factoren in de leefomgeving van jongeren, met als doel problematiek en zwaardere zorg op langere termijn te voorkomen.

Stein zet daarnaast breed in op preventie zodat kinderen, jongeren en gezinnen tijdig passende ondersteuning krijgen en problemen zoveel mogelijk worden voorkomen. Met partners in opvoeding, gezondheid, school, wijk en vrije tijd wordt gewerkt aan veerkracht, laagdrempelige hulp en vroegsignalering in de leefomgeving van jeugdigen.

Jeugdpreventie binnen OKO richt zich op:

- Het bevorderen van mentale en fysieke gezondheid;
- Het voorkomen van middelengebruik en risicogedrag;
- Het versterken van ouderbetrokkenheid;
- Het stimuleren van positieve vrijetijdsbesteding;

- Het vergroten van sociale verbondenheid en weerbaarheid.

De aanpak is domeinoverstijgend en verbindt onderwijs, welzijn, sport, veiligheid en zorg.

Preventie richt zich daarnaast op het versterken van gezinnen, het vroeg signaleren van problemen en het bieden van toegankelijke ondersteuning dichtbij huis. Met onderwijs-, zorg-, welzijns- en wijkpartners wordt gewerkt aan een stevige basis voor opvoeding, mentale gezondheid, sociale veiligheid en sterke netwerken, zodat kleine zorgen niet uitgroeien tot grote problemen.

Preventie is essentieel om:

- Zwaardere en duurdere jeugdhulp te voorkomen;
- Jeugdcriminaliteit en overlast te beperken;
- Gezonde ontwikkeling en kansengelijkheid te bevorderen;
- De druk op het sociaal domein beheersbaar te houden.

Een sterke preventieve basis ondersteunt jeugdigen in hun ontwikkeling en draagt bij aan participatie, leefbaarheid en veiligheid in de gemeente. Stein heeft hierin een belangrijke verantwoordelijkheid: het organiseren van een samenhangend preventief stelsel dat toegankelijk, zichtbaar en dichtbij is. Door vroegtijdige signalering, sterke opvoedomgevingen en laagdrempelige ondersteuning te bieden, kunnen problemen in een vroeg stadium worden aangepakt en wordt zwaardere jeugdhulp zoveel mogelijk voorkomen. Zo ontstaat een duurzaam fundament waarin kinderen en jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien.

Beleidsmatige stand van zaken

Vastgesteld beleid of uitvoeringskaders:

- OKO moet worden vastgesteld als gemeentelijke preventieve jeugdstrategie (in principe loopt de 'pilot' tot de gemeenteraadsverkiezingen, structurele borging moet nog plaatsvinden);
- De aanpak sluit aan bij landelijke inzichten rondom het IJslands preventiemodel;
- Preventie is verankerd binnen het bredere sociaal domeinbeleid.

OKO fungeert als inhoudelijke paraplu waaronder verschillende preventieve initiatieven samenkomen:

- Samen in de Wijk en diverse school- en wijkgerichte programma's.
- Externe ontwikkelingen, zoals wijzigingen in landelijke wetgeving, toenemende mentale druk onder jongeren en demografische trends zoals krimp en vergrijzing, beïnvloeden de preventieve inzet en vragen om blijvende actualisatie.

Lopende trajecten en besluiten

- Periodieke uitvoering van de OKO-monitor onder jongeren en ouders;
- Duidingssessies met partners om data te vertalen naar acties;
- Doorontwikkeling van preventieve interventies binnen onderwijs, jongerenwerk en sociale basis;
- Versterking van laagdrempelige ontmoetingsplekken voor jongeren;
- Borging van preventieve inzet binnen bestaande structuren.

Relevante externe ontwikkelingen

- Landelijke toename van mentale gezondheidsproblematiek onder jongeren;
- Stijgende druk op de jeugdzorg en financiële houdbaarheid daarvan;
- Veranderende sociale dynamiek (digitalisering, sociale media);
- Toenemende aandacht voor integrale, datagedreven preventieaanpakken.

Opgaven en ontwikkelingen

Huidige en voorziene opgaven:

- Structureel betrekken van scholen en ouders binnen de preventieve aanpak;
- Versterken van de samenhang tussen losse preventieve initiatieven;
- Voorkomen van normalisering van middelengebruik onder jongeren;
- Versterken van weerbaarheid en mentale gezondheid.

Ontwikkelingen die impact hebben

- Toenemende complexiteit van ondersteuningsvragen bij jongeren;
- Druk op vrijwilligers en professionals binnen de sociale basis;
- Financiële druk binnen het sociaal domein.

Aandachtspunten

- Borging van preventieve inzet op lange termijn;
- Balans tussen ambities en beschikbare middelen;
- Blijvende betrokkenheid van maatschappelijke partners;
- Monitoring van effecten zonder overmatige administratieve belasting.

Samenwerkingsverbanden

Regionale/bovenregionale samenwerkingen:

- Kennisuitwisseling met andere OKO-gemeenten;
- Samenwerking met onderwijs, kinderopvang, jongerenwerk, sportverenigingen en zorgpartners.

Rol van de gemeente

- Regisseur van de preventieve aanpak;
- Verbinder tussen domeinen;
- Opdrachtgever richting uitvoerende partners;
- Kadersteller en bewaker van samenhang.

De uitvoering ligt grotendeels bij maatschappelijke partners; de gemeente faciliteert, stuurt op hoofdlijnen en bewaakt de integraliteit.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema jeugd preventie zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Mate van beleidsvrijheid

De gemeente heeft beleidsvrijheid in de inrichting en intensiteit van preventieve inzet, binnen de kaders van landelijke wet- en regelgeving en beschikbare middelen.

De gemeente kan sturen op:

- Ambitieniveau van preventie;
- Prioritering van thema's;
- Mate van structurele borging;
- Samenwerkingsvormen en financiering.

Jeugdhulp

Inleiding

Jeugdhulp omvat alle ondersteuning, zorg en bescherming voor kinderen, jongeren en hun ouders wanneer er problemen zijn in ontwikkeling, opvoeding of veiligheid. Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de organisatie, inkoop en kwaliteit van deze hulp. De 16 Zuid-Limburgse gemeenten, waaronder Stein, werken hierin samen. Deze samenwerking betreft zowel inkoop en subsidiering als beleidsvorming, bedrijfsvoering en toegang tot jeugdhulp. Maastricht vervult de rol van centrumgemeente en verzorgt de inkoop, contractering, facturatie en monitoring.

Binnen Jeugdhulpregio Zuid-Limburg geldt het regionale beleidskader 2024–2028, waarin vier transformatiedoelen centraal staan: integraal samenwerken, normaliseren, eerder passende hulp bieden en sturen op resultaat. Deze blijven richtinggevend in de komende contractperiode.

Daarnaast staat perspectief-denken centraal: niet het aanbod, maar het ontwikkelperspectief van de jeugdige is leidend. We willen af van denken in hokjes en medische labels.

Samenwerkingspartners stellen daarom steeds de vraag: "Wat heeft de jeugdige en zijn systeem nodig?" in plaats van "Welk aanbod kan ik leveren?"

Voor het ontvangen van jeugdhulp is een officiële toegang nodig. In Stein wordt deze toegang verzorgd door het team jeugdconsulenten. Zij beoordelen de situatie van het kind en stellen een passende beschikking op, waarmee jeugdhulp kan worden ingezet. Naast de jeugdconsulenten kunnen ook huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten en indien er sprake is van kindbescherming of jeugdreclassering, ook gemandateerde jeugdhulpinstellingen een verwijzing afgeven; deze geeft eveneens toegang tot jeugdhulp. De beschikking wordt vervolgens doorgestuurd naar de penvoerder binnen Zuid-Limburg, die verantwoordelijk is voor het inzetten van de benodigde hulp. In het kader van de Hervormingsagenda Jeugd hebben gemeenten de opdracht om zelf lichte opvoed- en opgroeihulp te bieden. We onderzoeken momenteel hoe we dit het beste kunnen organiseren.

Om de jeugdzorg te verbeteren werkt de Rijksoverheid samen met onder meer de VNG, jeugdhulpaanbieders, professionals, kennisinstituten en cliënten- en jongerenorganisaties. Samen hebben zij de Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028 opgesteld. Hierin staat hoe de jeugdhulp de komende jaren wordt verbeterd.

De Hervormingsagenda richt zich onder andere op:

- duidelijker maken wanneer jeugdhulp wel of niet wordt ingezet;
- sneller passende hulp beschikbaar maken voor kinderen en jongeren;
- verbeteren van de kwaliteit van jeugdhulp;
- versterken van de samenwerking tussen gemeenten en jeugdhulpaanbieders.

De Hervormingsagenda Jeugd is een gezamenlijke afspraak tussen Rijk, gemeenten en jeugdhulpaanbieders om het jeugdstelsel beter, toegankelijker en financieel houdbaar te maken.

De agenda richt zich op drie hoofdthema's:

- Minder zware zorg, meer preventie, problemen eerder signaleren en gezinnen sneller lichte ondersteuning bieden, zodat specialistische zorg minder vaak nodig is;
- Beter samenwerken en duidelijkere toegang, eenvoudiger samenwerken tussen gemeenten, scholen, huisartsen en jeugdhulporganisaties, met één helder aanspreekpunt voor gezinnen;
- Financiële stabiliteit en doelmatigheid, realistische tarieven, minder bureaucratie en beter inzicht in kosten en resultaten.

Het doel is een jeugdstelsel dat kinderen sneller helpt, professionals meer ruimte geeft en financieel duurzaam is.

De regionale samenwerking rond jeugdhulp is als volgt ingericht:

- Regionaal beleidskader 2024–2028 — hierin staat wat de 16 Zuid-Limburgse gemeenten willen bereiken op het gebied van jeugdhulp;
- Regiovisie op de Governance 2024–2028 — beschrijft hoe deze doelen worden gerealiseerd en hoe de samenwerking wordt georganiseerd;
- Centrumregeling — in de Centrumregeling verwerving Jeugdhulp regio Zuid-Limburg 2019 hebben de gemeenten afgesproken dat Maastricht als centrumgemeente de inkoop van jeugdhulp uitvoert. Deze regeling geldt voor onbepaalde tijd;
- Service Level Agreement (SLA) - hierin zijn de taken, rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de gemeenten en het inkoopteam van Maastricht vastgelegd. De huidige SLA geldt voor 2024–2028.

Beleidsmatige stand van zaken

In 2026 werkt de regio als één regioteam met één centrale belofte: verschil maken voor jeugdigen en ouders. Beleid, toegang, inkoop en bedrijfsvoering worden verbonden tot één samenhangend geheel. De focus ligt op eenvoud, vertrouwen en datagedreven sturing. Het plan geeft richting en keuzes, geen lange actielijst.

In 2025 lag de nadruk op het neerzetten van structuur en kaders. Deze basis werd zichtbaar in de praktijk, maar er waren ook knelpunten: trage besluitvorming, beperkte uitvoeringskracht en onduidelijke mandatering. Reflectiedagen benadrukten het belang van samen leren, transparantie en heldere rollen. Voor 2026 is gekozen voor focus: prioriteit voor ketenopgaven die direct bijdragen aan de uitvoering, fasering van onderwerpen die afhankelijk zijn van aanbestedingen en borging van wat in 2025 is gerealiseerd (zoals de centrale toegang voor verblijf).

Opgaven en ontwikkelingen

Twee ontwikkelingen zijn geen nieuwe speerpunten, maar randvoorwaarden die richting en tempo bepalen voor alle thema's in het vervolg:

Zorgcontinuïteit en implementatie Taskforce-adviezen

In 2025 stonden vier aanbieders in Zuid-Limburg in trede 3 van het draaiboek continuïteit jeugdhulp: XONAR, Mutsaers, VIA Jeugd en Pactum. Samen met Noord- en Midden-Limburg is gewerkt aan oplossingen voor hun continuïteitsproblemen. XONAR is inmiddels teruggezet naar trede 2.

Voor Mutsaersstichting nemen de 16 gemeenteraden in het eerste kwartaal van 2026 een besluit over een lening voor het herstelplan; Mutsaers zit nu in trede 4 en is daarmee zeer risicovol. Ook in 2026 blijft een projectteam actief om deze aanbieders te monitoren en te sturen op structurele verbetering. VIA Jeugd wordt eveneens gemonitord, met ondersteuning van een regievoerder.

De Taskforce Jeugdzorg Limburg heeft aanbevelingen gedaan voor een robuust jeugdzorglandschap, gericht op drie thema's:

- divers en gebalanceerd zorglandschap;
- grip en sturing;
- bovenregionale samenwerking.

Deze thema's leiden tot acties zoals harmonisatie van contractvoorwaarden, structurele samenwerking tussen regio's, aanscherping van contracten, implementatie van het Early Warning System en het inrichten van governance voor bovenregionale samenwerking. Hiervoor zijn drie provinciale werkgroepen ingericht: governance, 24-uurszorg en Samenwerking. De uitwerking wordt regionaal én lokaal geborgd.

Segmentoverstijgende aanbesteding Jeugdhulp met verblijf

De segmentoverstijgende aanbesteding is meer dan een inkooptraject: het is de hefboom om de hele keten te vernieuwen — van pedagogische basis en ambulante hulp tot verblijf dat zo thuis mogelijk voelt. Deze beweging vraagt richting, lef en samenwerking.

Waarom dit nu belangrijk is:

- De aanbesteding is gebaseerd op uitgebreide input uit 2025: knelpuntensessies, pressurecookers en marktconsultaties;
- De analyses leverden ook uitvoeringsproblemen op die buiten de contractscope vallen, maar wel een basis vormen voor een uitvoeringsagenda;
- De aanbesteding verbindt crisis, wonen en intensieve klinische jeugdhulp met ambulante ondersteuning en het voorliggende veld;
- Datagedreven contractmanagement wordt structureel ingebouwd.

Samenwerkingsverbanden

Lokaal

Lokaal werkt de gemeente samen in verschillende verbanden, vooral gericht op integraal en preventief werken.

Subregionaal – Westelijke Mijnstreek

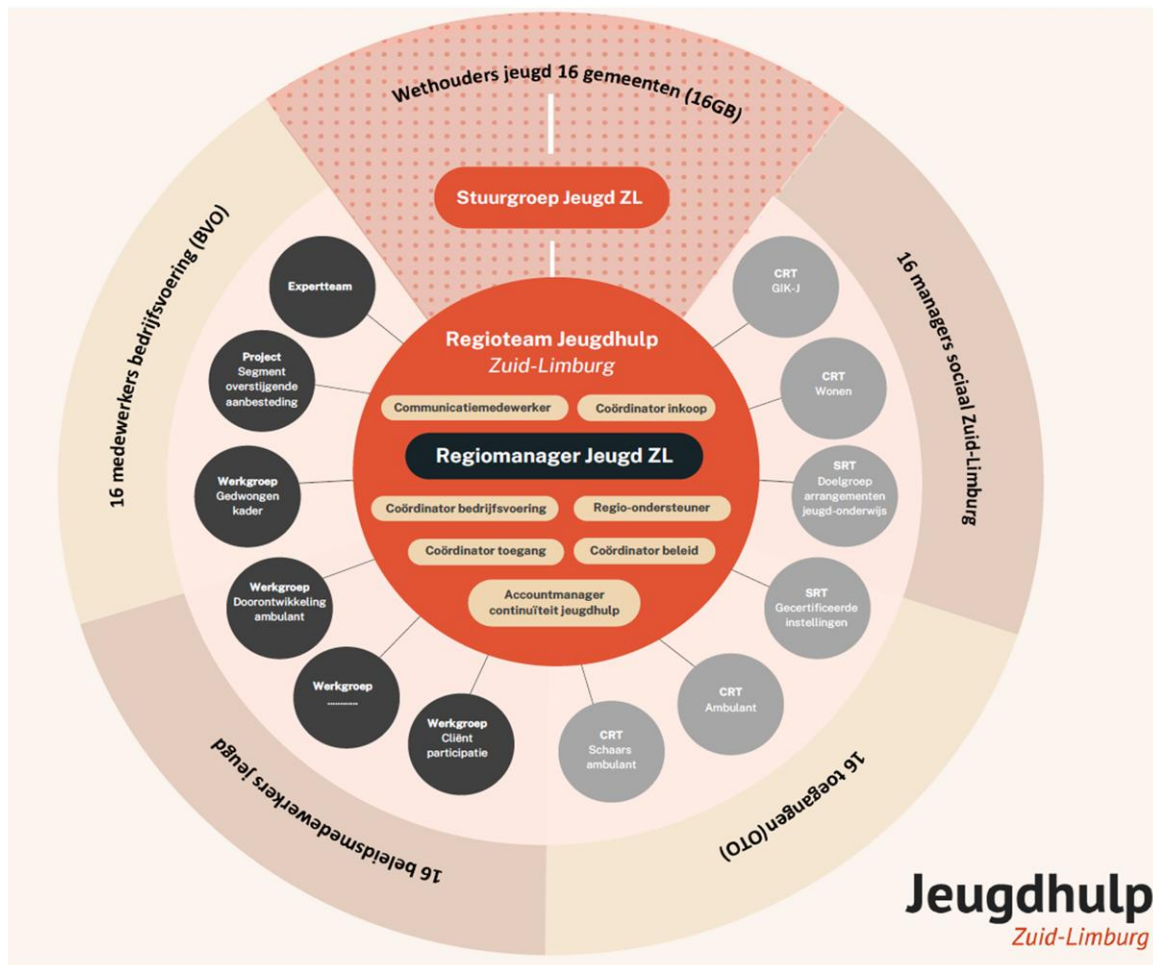
Binnen de Westelijke Mijnstreek werken de gemeenten samen aan duiding, besluitvorming en een gezamenlijke aanpak op diverse thema's. De samenwerking is gericht op pragmatiek, efficiëntie en het behouden van lokale kleur waar mogelijk. Voorbeelden hiervan zijn:

- een nieuwe gezamenlijke Verordening Jeugdhulp (ingang 2027);
- samenwerking rond de bekostiging van leerlingenvervoer; elke gemeente heeft een eigen verordening, maar de uitvoering ligt bij gemeente Sittard-Geleen.

Regionaal

De regionale samenwerking op de verschillende thema's, vanuit verschillende perspectieven en het samenkomen daarvan is in onderstaande afbeelding weergegeven. Vanuit de gemeente Stein participeren we in alle onderdelen van de buitenring en in werkgroepen van diverse thema's in de grijze en bruine cirkels. Zie onderstaande afbeelding.

Bron: Uitvoeringsplan 2026 Jeugdhulpregio Zuid-Limburg

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema jeugdhulp zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming. Jeugdhulp is een open-einderegeling, waarbij de gemeente op grond van de wettelijke zorgplicht ondersteuning moet bieden aan alle jeugdigen die daarvoor in aanmerking komen, terwijl sprake is van volumegroei in het aantal cliënten.

Mate van beleidsvrijheid

Gemeenten zijn verplicht jeugdhulp beschikbaar te stellen, passende hulp te adviseren en te zorgen dat deze daadwerkelijk geleverd kan worden. De Jeugdwet verplicht gemeenten om jeugdhulp van goede kwaliteit te organiseren, een beleidsplan op te stellen, jeugdbescherming en -reclassering te regelen, kindermishandeling aan te pakken en samen te werken met partners zoals zorg, onderwijs en politie.

De doelen van de Jeugdwet zijn: versterken van eigen kracht, minder medisch denken, eerder passende hulp bieden, één gezin-één plan-één regisseur en meer professionele ruimte met minder regeldruk.

**Dat maakt
Stein voor mij...**

Participatiewet, arbeidsparticipatie en Wsw

Inleiding

De Participatiewet (sinds 2015) heeft als hoofddoel zoveel mogelijk mensen, ook die met een arbeidsbeperking, aan het werk te krijgen of te laten deelnemen aan de samenleving. De gemeente Stein is beleidsmatig verantwoordelijk voor het aanbieden van inkomensondersteuning (bijzondere en reguliere bijstand) als zelfstandig levensonderhoud niet lukt. Het uitgangspunt is dat iedereen naar vermogen meedoet.

De uitvoering van de Participatiewet is belegd bij participatiebedrijf Vidar. Op peildatum 1 januari 2026 zijn 307 bijstandsuitkeringen verstrekt. Een bijstandsuitkering is een financiële steun van de gemeente voor mensen die onvoldoende inkomen hebben om van te leven. Het is een maandelijkse uitkering voor het dagelijkse levensonderhoud. In de gemeente Stein ontvangen op peildatum 1 januari 2026 298 personen bijzondere bijstand. Bijzondere bijstand is een eenmalige of tijdelijke vergoeding voor onverwachte, extra kosten die door bijzondere omstandigheden niet zelf betaald kunnen worden.

De gemeenteraad ontvangt ieder kwartaal een kwartaalrapportage sociaal domein. In deze rapportage zijn ook ontwikkelingen opgenomen met betrekking tot werk en inkomen. Een keer per jaar ontvangt de gemeenteraad ook het zogenaamde evaluatieverslag centrumregeling Vidar. In dit verslag staan beleidsmatige ontwikkelingen beschreven.

Beleidsmatige stand van zaken:

De gemeenteraad stelt verordeningen vast. De volgende verordeningen zijn actueel:

- Verordening tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Stein;
- Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Stein 2021;
- Verordening individuele studietoelage gemeente Stein;
- Verordening individuele inkomensvoorziening gemeente Stein 2021;
- Verordening cliëntenparticipatie Wsw;
- Re-integratieverordening Participatiewet Stein 2023;
- Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015;
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ gemeente Stein 2023.

De gemeente Stein is beleidsmatig verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. De uitvoering van de Participatiewet is belegd bij Vidar. Deze samenwerking is vastgelegd in de zogenaamde centrumregeling en dienstverleningsovereenkomst Vidar. Ook hebben we een gemeenschappelijke regeling Vidar voor onze inwoners die onder de zogenaamde Wet sociale werkvoorziening vallen.

Voor de uitvoering van de BBZ 2024 en de IOAZ werkt de gemeente Stein samen met de gemeente Maastricht. Het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ) is een overheidsregeling die (startende) ondernemers tijdelijke financiële ondersteuning biedt in de vorm van een aanvullende uitkering voor levensonderhoud of een bedrijfskrediet wanneer het bedrijf financieel onder druk staat. De Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) is een inkomensaanvulling tot bijstandsniveau voor zelfstandigen van 55 jaar of ouder die gedwongen moeten stoppen met hun bedrijf vanwege onvoldoende inkomsten.

De Participatiewet is aan verandering onderhevig. Deze aanpassing wordt de Participatiewet in Balans genoemd. De bedoeling van dit wetsvoorstel is de menselijke maat en het vertrouwen in de bijstand terugbrengen. Het doel is om de balans tussen bestaanszekerheid, re-integratie en handhaving te verbeteren, zodat de uitvoering beter aansluit bij de leefwereld van inwoners. Voor

meer informatie wordt verwezen naar de raadsinformatiebrief 'Participatiewet in Balans fase 1' van 3 december 2025.

Opgaven en ontwikkelingen:

1. Nieuwe huisvesting

Vidar krijgt in de toekomst een nieuwe gezamenlijke locatie. Het gebouw komt op de Mijneweg/Tunnelstraat in Geleen. Naar verwachting is de nieuwe huisvesting vanaf 2028 in gebruik.

2. Hogere instroom statushouders en jongeren

De gemeente Stein heeft een taakstelling voor de opvang en huisvesting van statushouders. De lichte stijging in de bijstand is toe te schrijven aan instroom via woningtoewijzing aan statushouders. Ook zien we een stijging van jongeren in de bijstand. Dit komt onder andere door de instroom van jonge statushouders en doordat meer jongeren met een psychische of lichamelijke beperking nu instromen in de Participatiewet terwijl ze voorheen terecht kwamen in de zogenaamde Wajong (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten).

3. Versterken samenwerking Vidar en het lokale bedrijfsleven

Het uitgangspunt is dat iedereen naar vermogen meedoet. Vidar probeert zoveel als mogelijk inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te plaatsen bij het lokale bedrijfsleven. Het doel is duurzame plaatsing voor zowel de inwoner als de werkgever. Er zijn kansen om de samenwerking tussen Vidar en het lokale bedrijfsleven te versterken.

Samenwerkingsverbanden:

De gemeente Stein is opdrachtgever / deelnemer in de samenwerking met Vidar en gemeente Maastricht (Zelfstandigenloket). Jaarlijks betaalt de gemeente een bijdrage in de kosten aan Vidar en gemeente Maastricht. Dit zijn zowel programmakosten (bijvoorbeeld aantal uitkeringen) als uitvoeringskosten (bijvoorbeeld kosten bedrijfsvoering).

Financieel beeld (op hoofdlijnen):

Binnen het thema Participatiewet, arbeidsparticipatie en Wsw zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Voor dit thema ontvangt de gemeente van het Rijk een specifieke uitkering: Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG). In 2026 bedraagt deze uitkering 6,4 miljoen. Deze middelen worden ingezet voor de financiering van de algemene bijstand, loonkostensubsidies (LKS), IOAW, IOAZ en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (BBZ).

Wanneer de gebundelde uitkering niet toereikend is om alle uitgaven te dekken, is de gemeente zelf verantwoordelijk voor het aanvullen van het tekort. Om eventuele tekorten op te vangen, beschikt de gemeente over een egaliseringsreserve BUIG.

Binnen dit thema is sprake van een substantiële financiële stroom: de Rijksbijdrage Wsw voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Voor de uitvoering van (delen van) dit thema werkt de gemeente samen binnen de verbonden partij participatiebedrijf Vidar. Hiervoor is een gemeentelijke bijdrage begroot van circa € 498.500 per jaar. De financiële risico's en ontwikkelingen binnen deze verbonden partij worden gemonitord via de paragraaf Verbonden Partijen in de begroting en jaarstukken.

Mate van beleidsvrijheid:

De uitvoering van de Participatiewet is een wettelijke taak. De gemeente Stein werkt samen met Vidar en de gemeente Maastricht. De wijze waarop gemeente de Stein de doelen van de

Participatiewet wil behalen staat gemeenten tot op zekere hoogte vrij. Het verstrekken van een uitkering is een wettelijke verplichting maar het opzetten van een project om statushouders sneller aan het werk te krijgen heeft een hoge mate van beleidsvrijheid.

Volksgezondheid en milieu

Volksgezondheid

Inleiding

De gezondheid van de Zuid-Limburgers blijft achter bij de rest van Nederland. Uit recente resultaten van de Gezondheidsmonitors van de GGD blijkt zelfs dat de achterstanden ten opzichte van het landelijk gemiddelde verder toenemen. Er ligt een grote opgave voor de publieke gezondheid. Daarom bundelen de 16 gemeenten in Zuid-Limburg hun krachten.

Met het regionaal gezondheidsbeleid 2025-2030 "Gezondheid nu, voor later!" richten de 16 gemeenten in Zuid-Limburg hun blik nu en in de toekomst op deze opgave. Het doel is om in 2030 een kwart van de gezondheidsachterstanden te hebben ingelopen. Gezondheid betekent meer dan niet ziek zijn. Het gaat erom dat iedereen kan meedoen: werken, leren en genieten van het leven.

Een van de toekomstdoelen van onze strategische toekomstvisie is: De gemeente Stein is in 2040 een gemeente met een sociale veerkrachtige basis en vitale wijken en kernen.

Gezondheid is niet alleen ieders eigen verantwoordelijkheid, maar ook een taak voor de samenleving. Werk, wonen, onderwijs, zorg en de omgeving waarin we leven beïnvloeden onze gezondheid. Daarom is een brede aanpak nodig, waarin we samenwerken met overheden, zorginstellingen, maatschappelijke organisaties én inwoners.

Beleidsmatige stand van zaken

In 2025 hebben de 16 gemeenten van Zuid-Limburg het regionaal gezondheidsbeleid 2025-2030 "Gezondheid nu, voor later!" vastgesteld. Met Trendbreuk (onze programmatische aanpak waarmee we de trend van de gezondheidsachterstand in Zuid-Limburg willen breken) hebben we al een duidelijke richting gekozen: een lange termijn aanpak, focus op de jeugd, bewezen methodes en sterke samenwerking. In dit beleid gaan we nog een stap verder: we verbreden onze focus van jeugd naar andere levensfasen en groepen in onze samenleving.

**Dat maakt
Stein voor mij...**

Het beleidsplan gaat uit van vier pijlers:

1. Gezond Opgroeien (dit bouwt verder op de Trendbreukaanpak)
2. Gezond Blijven (bevorderen dat mensen langer gezond blijven, met de focus vooral op ouderen)
3. Gezonde Geest (versterken van de mentale veerkracht van mensen)
4. Gezonde Leefomgeving (ook buiten het domein van zorg en publieke gezondheid is grote gezondheidswinst te boeken)

Opgaven en ontwikkelingen

De gezondheid van de Zuid-Limburgers blijft zoals gezegd achter bij het landelijk gemiddelde. Enkele voorbeelden:

- Minder inwoners van 18 jaar en ouder in deze regio ervaart de eigen gezondheid als (zeer) goed vergeleken met de rest van Nederland. De ervaren gezondheid is gedaald ten opzichte van 2020.
- Minder inwoners in Zuid-Limburg houden zich aan de beweeg-richtlijn dan landelijk.
- Meer inwoners in Zuid-Limburg hebben overgewicht dan landelijk.
- Minder inwoners in Zuid-Limburg hebben matig tot veel regie over het eigen leven dan in Nederland.
- In Zuid-Limburg is meer dan een kwart van de inwoners bezorgd over gezondheidsrisico's in de woonomgeving.

De grenzen van wat onze zorg aankan komen sterker in zicht en de nadruk om te investeren in preventie vanuit een integrale aanpak is onontbeerlijk. Zowel de landelijke en lokale overheid als welzijn en zorg zijn hiermee bezig. Dit sluit aan bij landelijke afspraken zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA).

Samenwerkingsverbanden

De 16 gemeenten van Zuid-Limburg werken samen op gebied van het gezondheidsbeleid. Daarbij heeft ook de GGD ZL een belangrijke rol. Het samenwerkingsverband met de GGD betreft een Gemeenschappelijk Regeling Zuid-Limburg.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema volksgezondheid algemeen zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Voor de uitvoering van (delen van) dit thema werkt de gemeente samen binnen de verbonden partij GGD Zuid Limburg. Hiervoor is een gemeentelijke bijdrage begroot van circa 1,7 miljoen per jaar. De financiële risico's en ontwikkelingen binnen deze verbonden partij worden gemonitord via de paragraaf Verbonden Partijen in de begroting en jaarstukken.

Mate van beleidsvrijheid

Het vaststellen van gezondheidsbeleid is een wettelijke verplichting voor gemeenten, bepaald in de Wet publieke gezondheid.

Water en riool

Inleiding

Onze beleidsdoelen met betrekking tot water zijn vastgelegd in het gemeentelijke waterplan en het projectenplan water en klimaatadaptatie 2022-2027.

De belangrijkste taken zijn:

- het verminderen van wateroverlast;
- het tegengaan van droogte;
- hittestress verminderen;
- schoon water;
- rioolbeheer.

Door invulling te geven aan deze watertaken dragen we bij aan een duurzame leefomgeving met unieke waarden.

Beleidsmatige stand van zaken

Het huidige water- en klimaatadaptatie beleids- en beheersplan is in 2021 vastgesteld. Conform de richtlijnen van de Provincie moet dit plan elke 5 jaar worden geactualiseerd. Voor de actualisatie van 2026 trekken we samen op met de gemeenten Beek en Sittard-Geleen in het kader van de regionale samenwerking.

Opgaven en ontwikkelingen

Uitvoering van water en klimaat maatregelen op basis van het huidige beleid, die in 2026 plaatsvinden, worden gecombineerd met werkzaamheden in Catsop (herstel oude kern), de Koolweg (Elsloo) en de Steinderweg (Elsloo). Ook gaan er (op termijn) werkzaamheden plaatsvinden in het kader van GGA Meers, Oud-Urmond en de Napoleonsbaan. Daarnaast zal gestart worden met het voorbereiden van emissie maatregelen bij het gebied aan 't Brook (Stein) op basis van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De doelstellingen van de KRW zijn het realiseren en behouden van schoon en gezond oppervlakte- en grondwater.

In het kader van het provinciale programma Waterveiligheid en ruimte vindt er momenteel een pro-verkenning plaats (niveau Zuid-Limburg) van kwetsbaren en risicovolle gebieden voor overstromingen, waarna bestuurlijke afstemming wordt georganiseerd over de vervolgmaatregelen. Tenslotte vindt er continue rioolbeheer plaats op diverse locatie, waaronder het herstellen van foutaansluitingen en het vervangen en relinen van riolen.

Samenwerkingsverbanden

Voor de actualisatie van 2026 trekken we samen op met de gemeenten Beek en Sittard-Geleen in het kader van de regionale samenwerking.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema Riolering zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming. De reguliere lasten worden volledig gedekt vanuit de rioolheffing, en is daarmee 100% kostendekkend. Eventuele tekorten of overschotten worden verwerkt via voorziening riool.

Afval

Inleiding

Het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval is een wettelijke plicht van de gemeente. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in de wet Milieubeheer. Het op een juiste manier inrichten van de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval draagt bij aan een positief leefklimaat. Het zorgt voor een schone openbare ruimte en heeft een positieve impact op het milieu.

Beleidsmatige stand van zaken:

Vastgesteld beleid

In september 2025 is het regionaal beleidskader Van Afval Naar Grondstof (VANG) 2026 - 2030 vastgesteld door de gemeenteraden van de gemeenten Beek, Echt-Susteren, Sittard-Geleen en Stein. In dit beleidskader worden de volgende (landelijke) beleidsdoelen nagestreefd:

1. Minstens 60% van al het huishoudelijk afval wordt gerecycled.
2. De grondstoffen die we inzamelen zijn schoon en van goede kwaliteit.
3. De kosten voor inwoners blijven zo laag mogelijk.
4. Inwoners waarderen de inzameling gemiddeld met een 7 of hoger.

Deze doelen willen we behalen door maatregelen te treffen binnen de volgende speerpunten:

1. Inzetten op het voorkomen van afval.
2. Communicatie, educatie en bewustwording.
3. Data-gestuurd naar meer grondstoffen.
4. Circulair ambachtsnetwerk realiseren.
5. Servicegericht opgaan met demografische en stedelijke ontwikkelingen.
6. Slim inspelen op uitgebreide producenten verantwoordelijkheden (UPV) en nieuwe regels.
7. Luiers- en incontinentiemateriaal.
8. Groente-, fruit- en etensresten (GFE) bij hoogbouw.
9. Zwerfafval, bijplaatsingen & dumpingen.
10. Hoogwaardige verwerking nastreven .

Lopende trajecten en besluiten:

Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuw regionaal uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstof. Hierin worden de maatregelen beschreven, passend bij de genoemde speerpunten, waaraan de komende jaren uitvoering zal worden gegeven om de beleidsdoelen te behalen.

Naast het regionaal beleidskader staan we zelf aan de lat voor het verminderen van zwerfafval, bijplaatsingen en dumpingen. Dit raakt naast afval ook reiniging. Hiervoor is in 2025 de BAAS campagne gelanceerd. Met de BAAS campagne creëren we bewustwording en is het doel het gedrag positief te veranderen door middel van communicatie en fysieke maatregelen.

Daarnaast wordt nieuwe huisvesting voor RWM onderzocht en wordt gewerkt aan de optimalisatie van de milieuparken in de Westelijke Mijnstreek. Ook wordt, in lijn met speerpunt 4, de impact van een Circulair Ambachtsnetwerk in de regio in kaart gebracht. Het Circulair Ambachtsnetwerk heeft raakvlak met de beleidsvelden duurzaamheid, economie en het sociaal domein.

Relevante externe ontwikkelingen (wetgeving, demografie etc):

Het taakveld afval is continue in ontwikkeling. Door Europese en landelijke wijzigingen in kaders dienen we als regio mee te bewegen. Mochten wijzigingen invloed hebben op de uitvoering in de regio wordt het college of de raad hierover geïnformeerd.

Opgaven en ontwikkelingen

Huidige en voorziene opgaven

Momenteel is RWM opzoek naar een nieuwe locatie om zich te huisvesten. Daarnaast werken de gemeenten Beek, Echt-Susteren, Sittard-Geleen en Stein aan de optimalisatie van de milieuparken in de Westelijke Mijnstreek.

Ontwikkelingen die impact hebben

Zowel de huisvesting van RWM, als het optimalisatietraject milieuparken, zullen in een later stadium een (financiële)impact hebben op de gemeente en/of haar inwoners. In beide trajecten worden de gemeenteraden van de gemeenten Beek, Echt-Susteren, Sittard-Geleen en Stein betrokken.

Samenwerkingsverbanden

Regionale/bovenregionale samenwerkingen

Er is een regionale samenwerking tussen de gemeenten Beek, Echt-Susteren, Sittard-Geleen en Stein. Deze gemeenten zijn als aandeelhouder verbonden aan RWM en hebben gezamenlijk afvalbeleid vastgesteld.

Op provinciaal niveau zijn we betrokken bij Afval Samenwerking Limburg (ASL). In ASL zijn de 31 Limburgse gemeenten aangesloten. Het samenwerkingsverband is met name opgericht voor de aanbesteding van de verwerking van de huishoudelijke afvalstromen (restafval, GFT).

Rol van de gemeente (regisseur, deelnemer, uitvoerder)

In het regionaal samenwerkingsverband hebben we een regisserende rol. Binnen ASL zijn we als deelnemer aangesloten.

Financiële verplichtingen voortvloeiend uit samenwerking

De regionale samenwerking leidt tot een financiële verplichting wanneer maatregelen tot uitvoering worden gebracht. Als aandeelhouder van RWM hebben we ook een financiële verantwoordelijkheid.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema Afval zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming. De reguliere lasten worden volledig gedekt vanuit de afvalstoffenheffing, en is daarmee 100% kostendekkend. Eventuele tekorten of overschotten worden verwerkt via egalisereserve afval.

Voor de uitvoering van (delen van) dit thema werkt de gemeente samen binnen de verbonden partij RWM. Hiervoor is gemeente Stein voor 12,97% aandeelhouder. De financiële risico's en ontwikkelingen binnen deze verbonden partij worden gemonitord via de paragraaf Verbonden Partijen in de begroting en jaarstukken.

Mate van beleidsvrijheid

Europese en landelijke richtlijnen zijn veelal kaderstellend. Zelf staat het ons vrij om te bepalen op welke manier aan deze kaders invulling wordt gegeven. De regionale samenwerking zorgt ervoor dat de we in enige mate gebonden zijn. In de uitvoering zijn we afhankelijk van de mogelijkheden die RWM kan bieden.

Duurzaamheid

Inleiding

Stein staat voor een enorme opgave, net als alle andere gemeenten in Nederland. In 2050 dient alle energie die in Stein gebruikt wordt, op een duurzame manier tot stand te zijn gekomen. Er mag dan geen CO₂-uitstoot meer plaatsvinden.

Het is noodzakelijk dat Stein heldere standpunten inneemt en fundamentele keuzes maakt om de transitie naar een duurzaam energiesysteem überhaupt mogelijk te maken te maken. Welke besparingen zijn realistisch? Leiden de besparingen tot een afnemende energievraag of wordt de

energievraag juist groter door eerder genoemde sectorale ontwikkelingen? Welke woningen en gebouwen worden aangesloten op het warmtenet? In welke mate wordt de benodigde elektriciteit lokaal opgewekt? Hoe wordt de resterende energiebehoefte van alle verbruikers in Stein op duurzame wijze ingevuld en kan de leveringszekerheid en -betrouwbaarheid worden geborgd? Al met al ontzettend veel uitdagingen die Stein samen met haar lokale inwoners, organisaties en bedrijven alsook met regionale en nationale partners zorgvuldig doch daadkrachtig dient op te pakken.

Bovengenoemde keuzes hebben niet alleen grote impact op de fysieke leefomgeving in Stein maar ook op sociaalmaatschappelijk vlak. Het wel of niet kiezen voor een warmtenet drukt of vergroot de elektriciteitsvraag en daarmee de druk op de elektriciteitsinfrastructuur. Het wel of niet kiezen voor lokale opwek, al dan niet in combinatie met opslag, heeft invloed op de afhankelijkheid en de betaalbaarheid van energie voor huishoudens en bedrijven.

Beleidsmatige stand van zaken

In 2024 is een nieuwe Lokale Energiestrategie Stein 2024-2030 opgesteld als opvolging van het Klimaat- en Energiebeleidsplan 2018- 2021. In deze visie wordt de focus gelegd op integraliteit, capaciteit & budget en opwek van duurzame energie. Ook wordt regionale samenwerking onderzocht, bijvoorbeeld de mogelijkheid tot het gezamenlijk ontwikkelen van een regionaal duurzaamheidsloket. Om invulling te geven aan bovenstaande prioriteiten en andere van belang zijnde onderwerpen voor de energietransitie gaan we uit van de volgende thema's:

- duurzame gebouwen;
- duurzame opwek van energie;
- duurzame mobiliteit;
- duurzame organisatie;
- wettelijk verplichte toezicht- en handhavingsrol.

Relevante externe ontwikkelingen (wetgeving, demografie etc):

1. De capaciteit van het elektriciteitsnet staat onder druk. Voor een groot deel betekent de energietransitie extra elektrificatie: vanwege elektrische voertuigen, elektrische warmtepompen en decentrale duurzame opwek (zon op dak). Het elektriciteitsnet moet flink verzwakt worden en dat gaat tijd kosten.
2. Het ministerie van VRO wil alle advies en ondersteuning voor verduurzaming samenbrengen onder één spreekwoordelijk, herkenbaar dak: het Energiehuis. Het Energiehuis is een uitgebreide variant van o.a. het gemeentelijk energieloket en helpt inwoners om eenvoudig advies en hulp te vinden bij het verduurzamen van hun woning. Voor de Rijksoverheid is het opzetten van Energiehuizen verplicht om te voldoen aan Europese regels (EPBD IV). Voor gemeenten is deelname niet verplicht, maar wel een kans om beter zicht te krijgen op het huidige ondersteuningsaanbod en dit door te ontwikkelen om inwoners (nog) beter te helpen.

Opgaven en ontwikkelingen

Lokale aanpak isolatie

Sinds de start van de isolatie actie (Lokale Aanpak Isolatie) op 1 maart 2025 tot 31 december 2025 zijn er al;

- 1098 isolatie adviesgesprekken aan huis gevoerd,
- 537 subsidieaanvragen voor isolatiemaatregelen toegekend en afgerond; deze huishoudens hebben dus inmiddels tenminste 1 isolatie maatregel laten uitvoeren,
- 338 subsidieaanvragen zijn in behandeling op 31 december 25; deze bewoners zitten nog midden in het proces voor het uitvoeren van een isolatie maatregel.

De verwachting is dat van alle aanvragen die nu in behandeling zijn zo'n 90% tot afronding komt. Dat betekent dat er in het eerste jaar van de actie al ruim 30% van de doelstelling bereikt wordt. Onze doelstelling is het isoleren van tenminste 2389 woningen voor 31 december 2028.

Soortenmanagementplan (SMP)

In 2025 is gestart om een soortenmanagementplan (SMP) op te laten stellen voor beschermde diersoorten. Het SMP hebben we nodig om op grote schaal woningen te kunnen isoleren. Er dienen alternatieve verblijfplekken gerealiseerd te worden voor vleermuizen, gierzwaluwen en andere dieren. In 2025 zijn 20 verblijfplekken gerealiseerd voor deze dieren. De doorlooptijd voor een SMP is gemiddeld 2 jaar.

Uitvoeringsplan warmte

In 2025 is de gemeentelijke visie voor het uitvoeringsplan warmte verder uitgewerkt. Ook is het gesprek met de DOP's opgestart om gezamenlijk de communicatie en participatiestrategie van de volgende fase vorm te geven. Daarnaast is een eerste start gemaakt om te komen tot een warmte programma voor de gemeente Stein voor de komende jaren.

Warmtenet Zuid-Limburg (WZL)

In 2025 is nader onderzocht of een warmtenet op beperkte schaal (in Zuid Geleen) haalbaar en betaalbaar is. Door het warmtenet op beperkte schaal uit te werken, wordt kennis en ervaring opgedaan die benut kan worden voor de mogelijke latere, regionale uitrol. Dit vergroot het inzicht in kansen en risico's en helpt om deze risico's te verkleinen. In deze fase worden nog geen leidingen aangelegd; dat gebeurt pas in Fase 4. Fase 3 richt zich op het uitwerken van de businesscase: zijn er voldoende afnemers, wat kost de aanleg van het warmtenet en welke warmteprijs kunnen inwoners en organisaties verwachten? De verwachting is dat medio 2026 een besluit kan worden genomen om over te gaan naar fase 4.

Duurzaamheidsplatform Goede Morgen

Goede Morgen is de plek waar er samengewerkt wordt aan een gezonde, eerlijke en bewuste regio, samen met burens, scholen en bedrijven uit Sittard-Geleen, Stein en Beek. In juli 2025 openden de gemeenten de deuren van Goede Morgen in het Galfettipand aan de Markt in Geleen. Hier hebben inwoners het eerste klantcontact face-to-face over duurzaamheid in de volle breedte. Hier worden inwoners doorverwezen naar de juiste partners die (gaan) samenwerken onder de vlag van 'Goede Morgen' zoals het energieloket, energiecoaches, -klussers en -adviseur, gemeenten, Ambitieuze MKB-046, educatiecentrum Stichting De Rollen, en lokale initiatieven. Sinds oktober 2025 wordt de duurzaamheidsbus ingezet als mobiele locatie om de kernen van de Westelijke Mijnstreek te bezoeken.

Energieloket

Als onderdeel van het duurzaamheidsplatform Goede Morgen is in januari 2025 is gestart het inrichten van één centraal energieloket (digitaal en telefonisch) voor alle inwoners van de gemeenten Stein, Beek en Sittard-Geleen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wettelijke taak voor decentrale overheden in het kader van het Klimaatakkoord om inwoners te voorzien van objectieve en uniforme informatie over het verduurzamen van woningen en hen te ondersteunen bij het verduurzamen en vervolgens aardgasvrij verwarmen van hun woning.

Samenwerkingsverbanden

1. Samenwerkings- en ontwikkelingsovereenkomst Regionaal Duurzaamheidshuis Westelijke Mijnstreek. Samenwerking tussen gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein, overeengekomen op 22 mei 2025 voor een looptijd tot en met 31 december 2027. Uiterlijk op 31 januari 2027

vindt de Tussentijdse Evaluatie plaats. De gemeente heeft een rol in de projectorganisatie onderdelen; projectgroep (ambtelijk) en stuurgroep (bestuurlijk).

2. De gemeente is hiervoor een totale financiële verplichting aangegaan van € 258.900, die voldaan wordt met een jaarlijkse betaling, in de jaren 2025, 2026, en 2027. De gemeentelijke bijdrage is op basis van ramingen van mei 2025. In 2027 zal worden geëvalueerd en aan de hand van de daadwerkelijke invulling worden afspraken geactualiseerd.
3. Regionale Energie Strategie (RES). De Zuid-Limburgse gemeenten hebben gezamenlijk een RES- BOD gedaan aan het Rijk om duurzame grootschalige opwek te realiseren voor 2030.
4. Warmtenet Zuid-Limburg. De gemeente Stein is partner in de samenwerking om te onderzoeken of een warmtenet met restwarmte van Chemelot een reële optie is om wijken in de gemeente Stein van warmte te voorzien.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema milieubeheer zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Voor dit thema ontvangt de gemeente van het Rijk een drie specifieke uitkeringen: Capaciteit decentrale overheden voor klimaat (CDOKE) en Nationaal Isolatie Programma (nip). De SPUK CDOKE gelden zijn ontvangen in 2023 tot en met 2025. De gelden kunnen worden ingezet tot en met 2027. Er resteert nog een saldo van 1,3 miljoen. Vanaf 2026 is deze SPUK gewijzigd in een decentralisatie-uitkering. De middelen zijn bedoeld voor de financiering van capaciteit voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid.

De SPUK NIP is gestart in 2024. De gemeente Stein heeft in totaal 5,2 miljoen ontvangen. De gelden worden ingezet voor de financiering van energieadviezen en energiebesparende maatregelen van eigenaren van woningen die moeite hebben hun woning te verduurzamen. In 2026 resteert er een saldo van 4,1 miljoen voor de uitvoering van deze SPUK. De middelen kunnen tot en met 2028 worden ingezet.

In het verleden is er een reserve duurzaamheid gevormd. De hoogte van deze reserve bedraagt € 168.000.

De subsidieregeling sanering verkeerslawaaï is gestart in 2023, waarvoor gemeente Stein € 230.000 zal ontvangen. De gelden worden ingezet voor aanvullende gevelmaatregelen van woningen langs het spoortraject Beek-Elsloo, die daarvoor in aanmerking zijn gekomen. De uitvoering hiervan zal naar verwachting in 2026 volledig zijn uitgevoerd.

Voor de uitvoering van (delen van) dit thema werkt de gemeente samen binnen de verbonden partij Omgevingsdienst Zuid-Limburg. Hiervoor is een gemeentelijke bijdrage begroot van circa € 764.500 per jaar. De financiële risico's en ontwikkelingen binnen deze verbonden partij worden gemonitord via de paragraaf Verbonden Partijen in de begroting en jaarstukken.

Mate van beleidsvrijheid

In het Parijs-akkoord is afgesproken dat we in 2050 CO2 neutraal moeten zijn. Hoe we daar komen is gedeeltelijk beleidsvrijheid van de gemeenten. Voor bijvoorbeeld grootschalige duurzame opwek moet rekening gehouden met ruimtelijke beperkingen vanuit de POVI.

Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Ruimte en leefomgeving

Inleiding

Ruimte en leefomgeving gaat over de (inrichting van de) leefomgeving in de gemeente Stein. In het beleid staat welke doelen de gemeente Stein heeft en hoe we als gemeente omgaan met aanvragen om nieuwe projecten in de gemeente te realiseren. De (inrichting van de) leefomgeving dient goed afgewogen te worden. Verschillende ontwikkelingen moeten in de bestaande leefomgeving geïntegreerd worden.

Beleidsmatige stand van zaken

Vastgesteld beleid of uitvoeringskaders:

- Omgevingsvisie (2022)
- (Tijdelijk) omgevingsplan
- Lijst bindend advies en verplichte participatie (2025)

Lopende trajecten en besluiten:

- Omgevingsplandeel Chemelot en Haven Stein, wordt opgesteld samen met gemeenten Sittard-Geleen en Beek
- Omgevingsplandeel woonkernen, deel alleen voor de gemeente Stein
- Multi Modale Corridor (MMC), wijziging omgevingsplan. Heeft ter inzage gelegen, een ieder heeft een zienswijze in kunnen dienen en wordt in mei aan de raad voorgelegd ter besluitvorming.

**Dat maakt
Stein voor mij ...**

Opgaven en ontwikkelingen

Huidige en voorziene opgaven

- Woningbouwprojecten;
- Verduurzaming en materiaaltransitie Chemelot en Haven Stein;
- Voor de opgaven en ontwikkelingen in de openbare ruimte wordt verwezen naar de paragraaf Verkeer en vervoer.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema ruimte en leefomgeving zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Mate van beleidsvrijheid

In 2026 zal de evaluatie van de omgevingsvisie en de lijst bindend advies en verplichte participatie plaatsvinden. Hierbij kan de gemeenteraad accenten aangeven.

Grondexploitatie

Inleiding

Grondexploitatie is het proces waarbij de kosten en opbrengsten van grondontwikkeling in kaart worden gebracht om financiële en maatschappelijke doelen te realiseren. De gemeente gebruikt grondexploitaties als instrument voor ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling. De gemeenteraad stelt een grondexploitatie en begroting vast, waarna de transformatie van de grond van huidige staat naar bouw- of woonrijpe staat plaatsvindt. Momenteel zijn er in de gemeente Stein drie lopende grondexploitaties te weten de projecten Bruisend Hart Nieuwdorp, Bramert Noord 1e fase (Lindehagen) en CPO Steskensstraat. In voorbereiding zijn de grondexploitaties voor voormalige zwembadlocatie Stein en de uitbreiding woonwagencentrales. Grondexploitaties dragen bij aan de woningbouwopgave, waarmee de gemeente bijdraagt aan regionale afspraken en de lokale behoefte aan woningen.

Beleidsmatige stand van zaken

Op 19 december 2025 is de nota Grondbeleid en de nota Kostenverhaal en Financiële Bijdragen vastgesteld.

Opgaven en ontwikkelingen

De opgave bij grondexploitaties is het beheersen van risico's in grondexploitatie zodat financiële buffers en reserves op een gezond niveau blijven. Ontwikkelingen die impact hebben zijn onzekerheden in de markt en kostenontwikkeling bij grondverkoop en woningbouw. Eventuele aandachtspunten zijn:

- tijdige herziening van exploitaties bij gewijzigde marktomstandigheden;
- toepassing van kostenverhaal bij financiële bijdragen via publiek- of privaatrechtelijke instrumenten om publieke belangen te financieren.

Samenwerkingsverbanden

De gemeente is regisseur bij strategisch grondbeleid en afstemming van planprocessen, deelnemer in publiek-private samenwerking bij projecten waar grondexploitatie gecombineerd wordt met private initiatieven en een actieve partij bij verwerving of ontwikkeling van strategische locaties.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Algemeen:

Naar aanleiding van de nota grondbeleid en kostenverhaal, is een bedrag van € 213.000 onttrokken uit de algemene reserve en dit is gestort in de reserve grondexploitaties. Deze reserve is bedoeld om risico's op te vangen binnen de lopende grondexploitaties.

Bramert Noord:

Bramert Noord (Lindehagen) betreft 62 nieuwbouwwoningen aan de rand van Urmond. In 2025 zijn de eerste 40 woningen opgeleverd en eind 2026 volgend de laatste 22. De huidige grondexploitatie geeft een negatief resultaat van € 171.200. Dit is o.a. het gevolg van het deels herontwikkelen van het plan en aanpassen van de scope als beschreven in de slotwijziging van 2025.

Bruisend Hart Nieuwdorp:

In juli 2024 is het bestemmingsplan, inclusief de bijbehorende grondexploitatie, vastgesteld voor de gewenste woningbouw in het Bruisend Hart van Nieuwdorp (67 woningen in het huursegment waarvan 32 zorgwoningen). Met het ondertekenen van de projectovereenkomst tussen gemeente en Zaam Wonen in december 2024 is het project "Bruisend Hart Nieuwdorp" definitief in uitvoering gegaan en zijn de gereserveerde subsidiebedragen inmiddels toegekend. De huidige grondexploitatie geeft een negatief resultaat van € 294.567.

CPO - Steskensstraat:

In 2025 is de grondexploitatie opgesteld, vastgesteld en opengesteld. 25 september 2025 is de grondexploitatiebegroting vastgesteld. Het tekort op de grondexploitatie ad € 165.700 wordt gedekt door aanwending van de Algemene Reserve en dit te storten in voorziening "Te verwachten verliezen".

Het plangebied is archeologisch vrijgegeven voor bodemwerkzaamheden. Aan de nieuw aan te leggen weg is de straatnaam Bingelhof toegekend. De stedenbouwkundige opzet met elf nultredewoningen bestemd voor de doelgroep 55+ met lokale gebondenheid, is afgestemd tijdens omgevingsdialogen met zowel de CPO-ontwikkelvereniging als de omwonenden en vervolgens door de gemeenteraad vastgesteld. Op 30 januari 2026 is een subsidie van € 57.553 toegekend door de Provincie Limburg. De eerste vergunning procedure is opgestart. De bestekfase is bijna afgerond waarna de aanbesteding opgestart gaat worden.

Mate van beleidsvrijheid

De beleidsvrijheid van Stein rondom grondexploitatie is beperkt door:

- BBV-regelgeving en verplichte methodieken zoals POC voor winstneming;
- Regionale en provinciale ruimtelijke en woningbouwafspraken;
- Marktontwikkelingen en externe kostenontwikkelingen.

Binnen deze kaders heeft de gemeente keuzevrijheid in:

- welke exploitatieopzetten worden geopend of herzien;
- de rol bij kostenverhaal en privaatrechtelijke overeenkomsten;
- strategische afwegingen welke locaties worden ontwikkeld en in welke vorm.

Wonen en bouwen

Inleiding

Het Woonbeleid van de gemeente Stein gaat over de behoefte en beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van woningen, de ontwikkeling van woningbouwlocaties, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en de aansluiting tussen wonen, zorg en leefbaarheid.

Wonen is een belangrijk thema binnen niet alleen de gemeente Stein, maar ook regionaal. Wij hebben als gemeente vanuit het Rijk de opdracht gekregen om woningen bij te bouwen, rekening houdend met een veranderende woon- en zorgbehoefte. Wonen is belangrijk voor de leefbaarheid, de samenstelling van de bevolking en de economie. De woningmarkt heeft invloed op voorzieningen, de ruimtelijke ontwikkeling en de sociale samenhang in de gemeente Stein.

Beleidsmatige stand van zaken:

In de bestuursperiode 2022-2026 is het woonbeleid onder meer vormgegeven via:

- de Woonzorgvisie 2023 - 2028 (gericht op wonen, zorg en leefbaarheid);
- regionale woningbouwafspraken binnen Limburg;
- kaders vanuit de Omgevingsvisie en gemeentelijke ruimtelijke plannen (specificeren welke documenten);
- duurzaamheidsbeleid gericht op energietransitie en woningverduurzaming.

Deze documenten vormen samen het beleidskader voor woningbouwinitiatieven, eventuele herstructurering of wijktransformaties en samenwerking met externe partners in de Westelijke mijnstreek.

Lopende trajecten en besluiten:

- Voor de projecten Bramert Noord 1e fase (Lindenhagen), Bruisend hart, CPO Steskensstraat zijn grondexploitaties opgestart;
- Zwembadlocatie: in 2026 wordt gestart met een grondexploitatie;
- Vanuit de woonzorgvisie zijn de transformatievisie van Urmond-Oost, Meers en Maasband opgepakt. De transformatievisie van Urmond Oost bevindt zich in de uitvoerende fase en de transformatievisie van Meers en Maasband in de ontwikkelende fase.

Opgaven en ontwikkelingen:

Er is een groot tekort aan (geschikte) woningen in Nederland. Ook in onze gemeente zit er spanning op de beschikbaarheid van voldoende woningen waar vraag naar is. Om aan deze woningbehoefte te voldoen wordt in de toekomst langs de lijnen van de vastgestelde Woonzorgvisie gewerkt aan concrete woningbouwplannen. Om een duidelijk beeld te krijgen van de huidige woonbehoefte binnen de gemeente Stein wordt nu een nieuw behoefteonderzoek worden uitgevoerd, waarvan de resultaten in het 2e kwartaal bekend worden.

De woonopgave tot aan 2030 is 650 woningen. Het merendeel van deze te realiseren woningen ligt in het betaalbare segment; sociale huur en betaalbare koop. Er zijn tot het moment van schrijven ongeveer 130 woningen gerealiseerd. Middels een woningbouwprogrammering is een planning gemaakt tot 2030.

Verder spelen binnen het beleidsveld wonen onder meer:

- behoefte aan betaalbare woningen voor starters en kleinere huishoudens;
- toenemende vraag naar levensloopbestendige woningen;
- verduurzaming van de bestaande woningvoorraad;
- benutten van beperkte ruimte voor woningbouw.

Ontwikkelingen die impact hebben:

Relevante ontwikkelingen zijn onder andere:

- demografische trends zoals vergrijzing en stabiliserende bevolkingsomvang
- veranderingen op de woningmarkt (prijzen, behoefte en beschikbaarheid)
- energietransitie en klimaatadaptatie
- regionale afstemming van woningbouwcapaciteit. Er wordt door gestuurd op een woningmarktregio Zuid Limburg.

Samenwerkingsverbanden:

Samenwerkingsverband westelijke mijnstreek: in juni 2025 is een samenwerking beklonken op het gebied wonen. Concreet betekent dit dat de gemeente Stein, Sittard-Geleen en Beek nauw samenwerken op het gebied wonen. De bedoeling van deze samenwerking is dat er eenduidig beleid wordt gemaakt waardoor de positie van de Westelijke Mijnstreek wordt verstrekt in de provincie. Ook zal worden gestart met het gezamenlijk opstellen van een volkshuisvestingsprogramma in de Westelijke Mijnstreek.

Verder worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt met woningcorporaties, huurdersbelangenverenigingen en betrokken zorginstellingen. Deze afspraken worden jaarlijks vastgelegd in een jaarschijf welke ondertekend wordt door de verschillende bestuurders van alle betrokken partijen. Op bestuurlijk niveau wordt regelmatig overleg gevoerd op regionaal en provinciaal niveau.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema Wonen en bouwen zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Voor dit thema ontvangt de gemeente van het Rijk een specifieke uitkering: Woningbouwimpuls (WBI) van 1,9 miljoen. Deze middelen worden ingezet voor de financiering van de woningbouw. Per gerealiseerde woning ontvangt de gemeente € 7.000. Tevens ontvangt de gemeente naast de WBI subsidie € 7.000 voor elke gerealiseerde woning vanuit de Realisatiestimulans. (daar waar nog geen WBI gelden voor zijn ontvangen).

Tevens ontvangt de gemeente van het Rijk een specifieke uitkering uit Volkshuisvestingsfonds (VHF) van 1,9 miljoen. Met deze middelen wordt de financiële slagkracht van gemeenten versterkt waardoor ze met een gezamenlijke aanpak de negatieve spiraal in kwetsbare gebieden kunnen doorbreken. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de woonkwaliteit en leefbaarheid in een duurzame en veilige woonomgeving middels fysieke ingrepen. Deze subsidie wordt ingezet binnen het gebied Nieuwdorp.

Mate van beleidsvrijheid:

De gemeente Stein heeft gedeeltelijke beleidsvrijheid op het gebied van wonen. De gemeente kan via de woonzorgvisie, ruimtelijke plannen en afspraken met woningcorporaties bepalen welke woningen nodig zijn en waar gebouwd wordt. Daarbij moet de gemeente Stein wel rekening houden met landelijke wetgeving en provinciaal beleid. Daarnaast zijn wij als gemeente voor de daadwerkelijke bouw van woningen vaak afhankelijk van woningcorporaties en projectontwikkelaars.

Bestuur en ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Publieke zaken

Inleiding

Publieke Zaken is een van de eerste aanspreekpunten voor inwoners van de gemeente en speelt een centrale rol in de dienstverlening van de gemeente.

Binnen de afdeling Publieke Zaken vallen de volgende onderwerpen:

- Burgerzaken: levert producten en diensten die te maken hebben met de officiële registratie en identificatie van inwoners (rijbewijzen, reisdocumenten, uittreksels en verklaringen omtrent het gedrag).
- Burgerlijke stand: registreert de levensloop van inwoners door belangrijke gebeurtenissen vast te leggen, zoals geboorte, huwelijk en overlijden.
- Verhuizingen en migratie
- Aanvragen Nederlandse nationaliteit
- Telefonie en receptie
- Administratie van drie algemene begraafplaatsen
- Verkiezingen
- Registratie van gevonden en verloren voorwerpen
- Zelfevaluatie Basis Registratie Personen (BRP) en Reisdocumenten

Beleidsmatige stand van zaken

In de komende drie jaar zullen ongeveer 8.500 inwoners hun reisdocument vernieuwen (de zogenoemde reisdocumentenpiek). Wij monitoren de vraag en spelen hier proactief op in, bijvoorbeeld door extra balies in te zetten, openingstijden aan te passen en waar mogelijk digitale aanvragen te stimuleren.

**Dat maakt
Stein voor mij ...**

Burgerzaken organiseert de verkiezingen. Voor de komende periode staan gepland:

- 2027: Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen
- 2029: verkiezingen voor het Europees Parlement
- 2030: gemeenteraadsverkiezingen
- 2030: Tweede Kamerverkiezingen

Opgaven en ontwikkelingen

Digitalisering wordt waar mogelijk verder doorgevoerd. Daarbij wordt er rekening gehouden met de samenstelling van onze inwoners: niet iedereen is digitaal vaardig. Voor deze groep wordt er passende ondersteuning aangeboden, zodat de dienstverlening toegankelijk blijft voor iedereen. Daarnaast wordt er ingezet op het versterken van samenwerking tussen afdelingen en het beter afstemmen op de wensen en behoeften van inwoners.

Samenwerkingsverbanden

Binnen het vakgebied Burgerzaken neemt de complexiteit van casuïstiek toe. Hierdoor is steeds vaker samenwerking nodig met andere beleidsterreinen. Een voorbeeld hiervan is de problematiek rondom mensen zonder vast woonadres of mensen die zich niet kunnen inschrijven op een adres. Deze inwoners kunnen daardoor tussen wal en schip raken. Zonder geregistreerd adres kunnen zij vaak geen aanspraak maken op hulp of voorzieningen. Wij zien dat de groep inwoners die hiermee te maken heeft groeit. Dit vraagt om een multidisciplinaire aanpak met andere afdelingen (zoals Wmo, budgetbeheer, samenleving en veiligheid) en externe partners zoals Partners in Welzijn en Vidar.

Daarnaast werken wij samen met het Expatcentrum. Dit servicecentrum is opgericht door de gemeente Maastricht en het Ministerie van Justitie en is bedoeld voor onder andere kennismigranten. Samen met het Expatcentrum wordt er gezorgd voor een versnelde inschrijving in de basisregistratie en worden expats ondersteund en geadviseerd bij verschillende thema's, zoals huisvesting. Een belangrijk voordeel hiervan is dat Limburg hierdoor nog een IND-loket heeft voor verblijfsvergunningen.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Binnen het thema publieke zaken zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Accommodatiebeheer

Inleiding

Accommodatiebeheer betreft het planmatig en doelmatig beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. De gemeente is eigenaar en verantwoordelijk voor instandhouding. De focus ligt op het beheer ('hoe'): onderhoud, vervanging, verduurzaming en kostenbeheersing.

Het beheer omvat:

- Planmatig en correctief onderhoud;
- Technisch beheer en veiligheid;
- Energiegebruik en installaties;
- Vervanging en renovatie;
- Kostenbeheersing en contractmanagement.

Uitgangspunt is onderhoudsniveau "Basis": veiligheid, functionaliteit en bruikbaarheid zijn geborgd, zonder inzet op een hoger kwaliteitsniveau. Beheer vindt plaats op basis van meerjarenonderhoudsplannen (mjop's), die richting geven aan planning en reserveringen.

Planmatig beheer:

- Voorkomt achterstallig onderhoud en waardeverlies;
- Beperkt onverwachte investeringspieken;
- Waarborgt continuïteit van maatschappelijke voorzieningen.

Accommodatiebeheer vormt daarmee een technische en financiële randvoorwaarde voor het functioneren van gemeentelijke voorzieningen.

Het voorzieningenaanbod en de maatschappelijke functie van specifieke sportaccommodaties zijn uitgewerkt in de betreffende onderwerp Sportaccommodaties.

Beleidsmatige stand van zaken

Vastgesteld beleid of uitvoeringskaders

- Beheer vindt plaats binnen gemeentelijke vastgoed- en onderhoudskaders;
- Mjop's vormen de basis voor onderhoud en financiële reserveringen;
- Onderhoudsniveau "Basis" is leidend;
- Verduurzaming wordt gekoppeld aan natuurlijke onderhouds- en vervangingsmomenten.

Lopende trajecten en besluiten

- Voor de komende vijf jaar zijn onderhouds- en investeringsopgaven geïnventariseerd en financieel verwerkt in de meerjarenraming;
- Combinatie van regulier onderhoud met energiebesparende maatregelen en vervanging van installaties;
- Verdere uniformering van beheerprocessen en verbetering van inzicht in onderhoudsstaat en kostenontwikkeling.

Relevante externe ontwikkelingen

- Stijgende bouw- en onderhoudskosten;
- Ontwikkelingen op de energiemarkt;
- Aanscherping van duurzaamheidseisen en regelgeving.

Opgaven en ontwikkelingen

Huidige en voorziene opgaven

- In balans brengen van de meerjarenonderhoudsopgave en de verduurzamingsopgave binnen beschikbare middelen;
- Voorbereiden op grotere onderhouds- en vervangingsinvesteringen bij verouderd vastgoed;
- Voorkomen van onderhoudsachterstanden;
- Tijdige prioritering van investeringen;
- Afwegingen maken wanneer instandhouding op langere termijn niet doelmatig is.

Ontwikkelingen die impact hebben

- Kostenstijgingen in bouw en installaties;
- Toenemende eisen ten aanzien van energiegebruik en duurzaamheid;
- Verschuiving van investeringsmomenten door regelgeving en marktontwikkelingen.

Eventuele aandachtspunten

- Balans tussen kwaliteitsniveau en financiële draagkracht;
- Samenhang tussen onderhoud, verduurzaming en exploitatie;
- Omvang en samenstelling van het vastgoedbestand op langere termijn.

Samenwerkingsverbanden

De gemeente vervult primair de rol van eigenaar en uitvoerder binnen accommodatiebeheer.

Onderhoud en technisch beheer worden uitgevoerd met externe onderhoudspartijen en technische dienstverleners. Gebruikers zijn betrokken vanuit het dagelijks gebruik, maar dragen doorgaans geen verantwoordelijkheid voor technisch beheer.

Er zijn geen structurele regionale samenwerkingsverbanden die bepalend zijn voor dit thema. Financiële verplichtingen vloeien voort uit onderhoudscontracten, energievoorzieningen en beheerafspraken.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

De gemeentelijke vastgoedportefeuille vertegenwoordigt een aanzienlijke waarde en brengt structurele lasten met zich mee (onderhoud, energie, kapitaallasten).

Binnen het thema beheer overige gebouwen en gronden zijn de reguliere lasten en baten opgenomen in de programmabegroting en meerjarenraming.

Mate van beleidsvrijheid

De beleidsvrijheid ligt voornamelijk in:

- Het gekozen onderhoudsniveau;
- Het tempo van verduurzaming;
- De omvang van het gemeentelijk vastgoedbestand.

Deze ruimte wordt begrensd door wettelijke verplichtingen, gebruiksafspraken en financiële kaders.

Lokale heffingen

Inleiding

In Nederland mogen gemeenten belasting heffen over een aantal onderwerpen die zijn opgenomen in de Gemeentewet of in een bijzondere wet. Voor enkele van deze onderwerpen wordt door de wetgever bepaald wat bijvoorbeeld het maximale tarief is dat mag worden gevraagd en wat de maximale kostendekkendheid mag zijn. Voor een aantal andere onderwerpen heeft de gemeente de vrijheid om zelf haar beleid te bepalen.

De belastingen die wij volgens de Gemeentewet en aanvullende bijzondere wetten mogen heffen zijn:

- Onroerendezaakbelasting (OZB);
- Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten;
- Baatbelasting;
- Forensenbelasting;
- Toeristenbelasting;
- Parkeerbelasting;
- Hondenbelasting;
- Reclamebelasting;
- Precariobelasting;
- Rioolheffing;
- Rechten, zoals reinigingsrechten, staangelden en marktgeden;
- Leges;
- Vermakelijkhedenretributie;
- Afvalstoffenheffing;
- BIZ-bijdrage (voor ondernemers in een Bedrijven Investeringszone);

- Leges Nederlandse identiteitskaart.
- Leegstandsheffing (recent mogelijk)

Beleidsmatige stand van zaken

Op dit moment geldt het Belastingbeleidsplan 2021. In dit beleidsplan is het voorgenomen belastingbeleid voor de daaropvolgende jaren vastgelegd. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat de tarieven uitsluitend worden aangepast op basis van prijsindexatie, zonder aanvullende tariefsverhogingen. Voor 2026 staat een herijking van het belastingbeleidsplan gepland.

Opgaven en ontwikkelingen

Een belangrijke recente ontwikkeling is de invoering van een leegstandsheffing voor woningen. Via een amendement op de Fiscale Verzamelwet 2026 wordt in de Gemeentewet (nieuw artikel 220i) een grondslag opgenomen die gemeenten de bevoegdheid geeft om woningen die langer dan één jaar leegstaan te belasten. Het instrument is bedoeld als prikkel om eigenaren te stimuleren tot verhuur, verkoop of hergebruik en past binnen de bredere inzet op betere benutting van de bestaande woningvoorraad. Gemeenten bepalen zelf of en hoe zij deze heffing invoeren, inclusief tariefstructuur en uitvoering. De bepaling is nog niet in werking getreden; het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening werkt aan het Koninklijk Besluit voor inwerkingtreding, terwijl de VNG een modelverordening voorbereidt.

Daarnaast wordt al langere tijd gepleit voor uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied, onder meer door de VNG, de Raad voor de financiële verhoudingen en de Raad van State. In het regeerakkoord van december 2021 is aangekondigd dat wordt gewerkt aan een nieuwe financieringssysteem voor de periode na 2025, waarbij ook een groter eigen belastinggebied wordt verkend. Doel hiervan is het versterken van de financiële autonomie van gemeenten, het vergroten van lokale afwegingsruimte en het verminderen van de afhankelijkheid van het gemeentefonds. Momenteel vinden gesprekken plaats over een mogelijke verruiming per 2026.

Samenwerkingsverbanden

De gemeente heeft een aantal taken rondom de lokale heffingen belegd bij de Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). De BsGW is een zelfstandig samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. 29 van de 31 Limburgse gemeenten en het Waterschap Limburg werken samen in de BsGW. Elke gemeente betaalt een bijdrage aan de BsGW. Deze bijdrage is afhankelijk van de diensten die de gemeente afneemt. Voor Stein worden de aanslagen OZB, riool, afval en toeristenbelasting door de BsGW verzorgd. De inning van de overige heffingen lopen rechtstreeks via de gemeente. Daarnaast draagt de BsGW ook zorg voor de bezwaarafhandeling van alle heffingen.

Voor 2026 bedraagt de verwachte netto bijdrage aan de BsGW € 481.479.

Financieel beeld (op hoofdlijnen)

Om een indruk te geven van het volume van de lokale heffingen zijn in onderstaande tabel de opbrengsten van de in Stein geheven lokale heffingen weergegeven.

Opbrengsten (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
OZB niet woningen	2.245	2.335	2.416	2.503
OZB woningen	4.260	4.465	4.627	4.793
Rioolheffing	3.429	3.663	3.843	3.999
Afvalstoffenheffing	4.352	4.538	4.543	4.549
Toeristenbelasting	255	265	274	284
Lijkbezorgingsrechten	35	20	20	20
Marktgeden	26	26	26	26
Leges	1.067	1.155	1.067	892
Totaal	15.669	16.467	16.816	17.066

De totale inkomsten van de gemeente Stein bedragen conform begroting 2026 € 93.772.000. 17% hiervan (€ 15.649.000) is afkomstig uit de lokale heffingen.

Uit analyse blijkt dat de gemeente Stein bij de OZB-aanslag onder het gewogen gemiddelde van alle Limburgse gemeenten ligt. Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing geldt echter dat de tarieven boven het provinciale gemiddelde uitkomen. Wanneer de totale lastendruk in ogenschouw wordt genomen – zowel voor huurders als voor eigenaren – resulteert dit in een hogere belastingdruk dan het gemiddelde binnen Limburg.

Mate van beleidsvrijheid

Gemeenten hebben binnen de kaders van de Gemeentewet aanzienlijke beleidsvrijheid bij het heffen van lokale belastingen. Zij mogen zelf tarieven vaststellen voor onder meer de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing en keuzes maken in de wijze van kostentoerekening en differentiatie, bijvoorbeeld tussen eigenaren en gebruikers. Voor bepaalde heffingen geldt wel dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn. Daarnaast worden zij begrensd door wettelijke voorschriften.

Investerings

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de huidige investeringsplanning. Deze planning is opgebouwd op basis van verschillende beleidsdocumenten, zoals bijvoorbeeld het mobiliteitsplan, het IBOR en het informatiebeleidsplan. Daarnaast zijn projecten opgenomen die voortkomen uit ambities uit het bestuursakkoord en uit wettelijke verplichtingen.

	2026	2027	2028	2029
(x € 1.000)				
Aanschaf meubilair en inrichting gemeente	e45	24	24	24
Ipads ten behoeve van raadsleden	12	0	0	0
Telefoon toestellen	0	0	150	0
Bureaustoelen gemeentehuis	70	0	0	0
Hardware werkplekken mobiele devices	0	0	220	25
Cameratechniek raadzaal	175	0	0	0
Camerasysteem gemeentehuis	33	0	0	0
Digitaal archiveren	40	0	0	0
Applicatie SGIV (Squit,RO,Regelhulp)	25	0	0	0
Zaak / DMS / Makelaar	375	0	0	0
Bus wijk Urmond 9	0	0	53	0
Technische installaties gebouw wijkbeheer	66	0	0	0
WTB installaties gebouw wijkbeheer	73	0	0	0
Verduurzaming Brasserie Steinerbos installatie	123	0	0	0
Verduurzaming Brasserie Steinerbos renovatie	409	0	0	0
Inrichting gemeentehuis	100	0	0	0
Noodaggregaat gemeentehuis	60	0	0	0
Bestuur en ondersteuning	1.606	24	447	49
Vervangen camera's cameratoezicht	0	60	0	0
Veiligheid	0	60	0	0
Verkeerskundige aanpassingen Bergerstraat	569	0	0	0
LED armaturen openbare verlichting	66	0	0	0
GGA Stein centrum wegen	0	50	1.100	0
Vervangen lichtmasten	88	31	0	0
Verkeersmaatregelen veilige schoolomgeving	374	0	0	0
Aanpassen rotonde Steinerweg-Koolweg	290	0	0	0
Jaagpaden Julianakanaal	353	0	0	0
Doorfietspad/op-afrit Elsloo	3.300	1.700	0	0
Gebiedsvisie Dorine Verschureplein	1.144	0	0	0
Opknappen Beatrixplein	317	0	0	0
Parkeerplaats veer Berg ad Maas	9	0	0	0
Parkeerplaats Steinerbos	5	0	0	0
GGA Nieuwdorp (wegen)	3.242	2.794	0	0
Maatregelen rotondevisie	40	0	0	0
GGA Meers	349	3.200	1.539	0
Stationsomgeving	251	0	0	0
Fietspadenstructuur	757	0	0	0

Gemeente *Stein*

Trage paadjes	0	231	0	0
Herstel oude dorpskern Catsop	410	900	0	0
Reconstructie Michiel de Ruyterstraat (wegen)	80	0	0	0
Herinrichting Koolweg	1.090	0	0	0
Doorfietspad	750	0	0	0
Heerstraat Zuid (wegen)	0	50	1.650	0
Kruising Meerser Eindstraat-Maasband	157	0	0	0
Nieuwdorp upgrade kerkplein	50	0	0	0
Herinrichting Dross. Jonker van Kesselstraat	0	50	650	0
Rotonde Gerichtstraat / Heerstraat-Noord	50	550	0	0
Rotonde Steinderweg / Merodestraat	50	600	0	0
Aanpak rotonde Heerstraat-Zuid	0	0	400	0
Aanpak rotonde Steinderweg / Helmbloem	0	0	400	0
Herinrichting Omphaliusstraat	0	0	350	0
Herinrichting Gerichtstraat	0	0	750	0
Herinrichting Heerstraat-Noord	100	1.900	0	0
Herinrichting Odalaan	0	100	0	0
Reconstructie Mauritslaan/Heirstraat	100	2.400	0	0
Siekendaal weg Beek-Elsloo	6	0	0	0
Reconstructie Bergerweg	0	158	0	0
Herinrichting oude dorpskern Urmond (wegen)	452	1.520	0	0
Reconstructie afrit 49 (gate 7)	8	0	1.225	0
Transformatie Urmond-Oost	100	1.300	0	0
Vervangen fietsenrekken	55	0	0	0
Rotondes Napoleonsbaan	1.000	1.000	0	0
Omvormen jaagpad Molenweg tot fietspad	6	0	0	0
Investering verkeer /GGA tbv uren	466	498	504	509
Verkeer vervoer en waterstaat	16.084	19.032	8.568	509
Renovatie OBS de Maaskei	2.500	2.500	0	0
Verduurzaming sporthal Merode installatie	1.633	0	0	0
Verduurzaming sporthal Merode renovatie	1.912	0	0	0
Verduurzaming Sportzaal Overmunthe	102	406	0	0
Verduurzaming Sportzaal Overmunthe renov.	115	461	0	0
Verduurzaming gymzaal Kerensheide	0	34	137	0
Verduurzaming gymzaal Kerensheide renov.	0	93	373	0
Meubilair de Maaskei	0	0	0	36
Onderwijs	6.262	3.494	511	36
Vervangen speelvoorzieningen	385	275	45	0
Vervangen accom.afrastrering Urmond	30	0	0	0
Vervangen ballenvangers Molenpark	14	0	0	0
Verv veldaf,staalm, ballenv voetbal IVS	12	0	0	0
Nieuwdorp buurttuin	0	400	0	0
Renovatie voetbalveld Berg	49	0	0	0
Vervangen armaturen veldverlichting LTV	24	0	0	0
Ballenvangers voetbal Elsloo	0	0	0	17
Hekwerk voetbal Elsloo	0	0	0	80
Vervangen kunstgrasveld Elsloo voetbal	0	0	0	560
Toplaagrenovatie voetbalveld Urmond	0	49	63	0

**Dat maakt
Stein voor mij ...**

Gemeente *Stein*

Sproei installaties voetbal Urmond	0	0	0	6
Sproei installaties voetbal Berg	0	0	0	13
Renoveren tennisbaan LTV Elsloo toplaag	119	0	59	0
Verduurzaming Steinerbos installatie	183	731	0	0
Verduurzaming Steinerbos renovatie	30	121	0	0
Verduurzaming voetbalaccommodatie instal.	100	50	50	0
Vervanging materieel groen	60	0	0	0
Sport, cultuur en recreatie	1.004	1.625	217	676
Verduurzaming Maaslandcentrum installatie	0	0	187	748
Verduurzaming Maaslandcentrum renovatie	0	0	155	620
Verduurzaming MFC Berg ad Maas installatie	0	141	563	0
Verduurzaming MFC Berg ad Maas renovatie	0	141	566	0
Verduurzaming Jeugdacom Donko Wak insta	48	0	0	0
Verduurzaming Jeugdacom Donko Wak renov.	64	0	0	0
Sociaal Domein	112	282	1.471	1.368
Vervangen pompgemalen	44	44	44	0
GGA Stein centrum riool	0	50	1.100	0
Bus Stein Schoon 8	0	0	53	0
Vervangen en relinen vrijvervalriolen	1.108	740	500	400
Wateroverlastmaatregelen	1.501	975	980	0
Emissie maatregelen	150	1.580	0	0
Afkoppelen riolen	255	0	200	0
GGA Meers riool	520	913	913	0
Aanp. rotonde Steinerweg-Koolweg (riool)	50	0	0	0
Opknappen Beatrixplein (riool)	100	0	0	0
Herinrichting oude dorpskern Urmond (riool)	295	630	0	0
Heerstraat Zuid (riool)	0	50	710	0
Walstraat e.o. (riool)	0	500	0	0
Rioolprojecten impulsregeling	10	0	0	0
Rioolmaatregelen Napoleonsbaan	300	200	0	0
Volksgesondheid en milieu	4.333	5.682	4.500	400
Proactieve grondaankopen	500	0	0	0
Vorbereidingskrediet RHA	343	0	0	0
Vorbereidingskrediet zwembadlocatie	-20	0	0	0
Ruimtelijke ordening	823	0	0	0
Totaal	30.225	30.199	15.713	3.038

Uitgaande van de beoogde investeringen in 2026, 2027 en 2028 is de ruimte voor nieuwe investeringen beperkt. Factoren van invloed zijn financiële ruimte, wet- en regelgeving, externe stakeholders en nog te maken verantwoorde keuzes op het gebied van bereikbaarheid en toegankelijkheid. Deze ontwikkelingen kunnen bovendien leiden tot aanpassingen in bovengenoemde planning.

**Dat maakt
Stein voor mij ...**

Financiële positie gemeente

In deze financiële paragraaf worden een aantal belangrijke financiële kaders toegelicht die van belang zijn.

Op basis van de Gemeentewet moeten gemeenten een begroting opstellen die structureel en reëel in evenwicht is.

Dit betekent:

- Dat structurele lasten gedekt worden met structurele baten. Jaarlijks terugkerende taken moeten met de jaarlijks terugkerende opbrengsten kunnen worden bekostigd;
- Dat de lasten en baten reëel geraamd worden. Concreet houdt dit in dat er een goede inschatting wordt gemaakt wat de taken zullen kosten, hoeveel opbrengsten er binnen zullen komen en hoeveel eventueel bespaard kan worden met het nemen van maatregelen.

Structurele begrotingsruimte

Er is sprake van een positief meerjarig structureel begrotingssaldo. Op dit moment zijn de saldo's als volgt:

(x € 1.000)

2026	2027	2028	2029
+ 1.986	+ 2.400	+ 850	+ 1.202

Op dit moment zijn er geen ombuigingsopgaves verwerkt in de begroting.

Vermogenspositie

Onderstaand is het verwachte verloopoverzicht van de algemene reserve weergegeven:

(x € 1.000)

Stand per 31-12-2024	29.961	
Onttrekking 2025	-14.318	
Storting 2025	+1.195	
Verwachte stand per 31-12-2025	16.838	
Toevoeging saldo JR 2025	+4.437	(conform laatste bijstelling via slotwijziging 2025)
Geraamde onttrekking 2026	-787	
Geraamde storting 2026	0	
Verwachte stand per 31-12-2026	20.488	

De omvang van de algemene reserve is voldoende als buffer voor tegenvallers. Dat blijkt uit de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de programmabegroting. De algemene reserve kan alleen ingezet worden voor incidentele uitgaven of ter dekking van kapitaallasten via een bruteringsreserve. Voor onze weerstand hebben wij nog een bedrag van circa 3,3 miljoen (begroting 2026) nodig van de algemene reserve voor het opvangen van eventuele risico's (als reservering). Er resteert dan nog een vrij besteedbaar deel van circa 17 miljoen.

Naast de algemene reserve is er in 2026 nog een bedrag van circa 16 miljoen aan bestemmingsreserves.

Kengetallen

Op basis van de financiële kengetallen kan worden geconcludeerd dat de gemeente er op dit moment financieel solide voor staat. De solvabiliteit geeft het eigen vermogen weer als aandeel van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe sterker de eigen vermogenspositie van de gemeenten. De solvabiliteitsratio van Stein blijft in de meerjarige begroting boven de

signaleringsgrens van 20%, wat betekent dat de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen als voldoende kan worden beschouwd. Daarmee is de gemeente in staat om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Ook de structurele exploitatieruimte is in de periode 2026–2029 positief. Dit geeft aan dat het structurele deel van de begroting voldoende ruimte biedt om de lasten te dragen zonder dat hiervoor incidentele middelen hoeven te worden ingezet. De structurele financiële basis is daarmee op orde.

Tegelijkertijd laat de netto schuldquote zien dat de schuldenpositie de komende jaren zal toenemen, met name als gevolg van het omvangrijke investeringsprogramma en de inzet van reserves. De netto schuldquote geeft de verhouding weer tussen de schuld en de totale baten. Een hoger percentage betekent meer schuld ten opzichte van de baten. Vanaf 2027 verslechtert dit kengetal op basis van de huidige prognoses richting de categorie 'hoog risico'. Gemeenten in die range worden gezien als financieel kwetsbaar omdat een groot deel van de inkomsten naar rente en aflossing kan gaan. Een hogere schuldquote hoeft overigens niet altijd een slecht teken te zijn. Een gemeente is een 'bestedingshuishouding'. Het hoofddoel is niet om zo veel mogelijk eigen vermogen dan wel middelen aan te houden en daar rendementen uit te halen, maar veel meer om de inkomsten optimaal in te zetten ten behoeve van betere voorzieningen voor de burgers. Hoewel ervaring leert dat de realisatie in de jaarrekening vaak gunstiger uitvalt dan vooraf geraamd, vraagt deze ontwikkeling om blijvende aandacht en zorgvuldige afweging bij toekomstige investeringsbeslissingen.

Per saldo kan worden gesteld dat de gemeente momenteel beschikt over een gezonde financiële uitgangspositie.

Schuldpositie en investeringen

De omvang van de langlopende leningen liet de afgelopen jaren, als gevolg van reguliere aflossingen, een dalende trend zien. Waar de stand eind 2020 nog € 62.026 bedroeg, is deze geleidelijk afgenomen naar € 57.619 eind 2021, € 59.234 eind 2022, € 54.661 eind 2023 en € 50.141 eind 2024. Per saldo is daarmee sprake van een duidelijke afname van de totale schuldpositie.

Deze ontwikkeling hangt samen met het feit dat de financieringsbehoefte in de afgelopen jaren lager is uitgevallen. Daarbij heeft ook de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds een rol gespeeld. Door deze omstandigheden was het niet noodzakelijk om nieuwe langlopende leningen aan te trekken.

Voor de komende jaren verandert dit beeld. Gezien het geplande investeringsvolume en (incidentele) uitgaven vanuit de reserves en voorzieningen neemt de financieringsbehoefte toe. Hierdoor is het noodzakelijk zijn om opnieuw langlopende geldleningen aan te trekken.

Algemene uitkering

In de tabel zijn de saldo's van de algemene uitkering voor de jaren 2026 tot en met 2029 weergegeven (op basis van de decembercirculaire 2025).

(x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Algemene uitkering	58.150	58.700	58.609	60.819

Enkele ontwikkelingen die op dit moment spelen rondom het gemeentefonds:

- In maart 2026 wordt het voorstel gepresenteerd rondom de herverdeling van het gemeentefonds.
- Vanuit het coalitieakkoord zijn er ook een aantal ontwikkelingen die invloed zullen hebben op de algemene uitkeringen.
 - Huishoudelijke hulp uit de WMO, zorgt voor verlaging van de algemene uitkering.
 - Er komen extra gelden beschikbaar voor de aanpak armoede en problematische schulden.

- Er komt een tegemoetkoming voor chronische zieken en mensen met een beperking.
- Daarnaast zijn er ook ontwikkelingen waarvan nog onduidelijk is of die via het gemeentefonds gaan lopen. Deze zijn niet nader toegelicht.

In de bijlage is een overzicht opgenomen van alle specifieke uitkeringen die de gemeente Stein ontvangt en is er een overzicht opgenomen van alle lasten en baten per programma en een overzicht van alle lasten en baten per taakveld.